

EGYSZER VOLT, HOL NEM VOLT ISKOLA

a hódmezővásárhelyi
Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola,
Alapfokú Művészetoktatási Intézmény,
Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

TÖRTÉNETE

MAGÁNKIADÁS
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY
2013.

Kiadja:

A Kutasi Úti Általános Iskola és Diákotthon
Sérült Gyermekeiért Alapítvány
500 példányban

Felelős kiadó:

Megyesi Istvánné

**Hős Sándorné, Szalai Lászlóné és Szarkáné Makó Éva
írásai alapján szerkesztette
Talmácsi György**

Előkészítés:

Hajdú Ervin Ottó - www.bervinn.hu

Nyomdai munka:

Innovariant Nyomdaipari Kft.
Algyő

ISBN 978-963-08-6238-7

BEVEZETŐ HELYETT...

Amikor gyermekeink kicsik voltak, nagyon szerették a meséket. Gyakran úgy adódott, hogy a meghitt családi estéken a feleségem kezébe vette a meséskönyvet vagy éppen fejből mesélte el sokadszorra a kedves történeteket. Nekem a szótlan hallgatás, vagy a buksik cirógatása jutott. Környezetem szerint ma már gyakran és sokat beszélék-mesélek, állítólag feleslegesen is. Talán ezért kértek meg munkatársaim arra, hogy az ismert és szép történetek helyett írjam meg az én mesémet.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy iskola. A sors úgy hozta, hogy a lábszomszédjában volt egy MÁSik is. A kisfiú – akiről a történetem szól – az egyik iskolába járt. Nagyon szerette ezt az iskolát, itt tanult meg írni, olvasni és számolni. Jóságos tanító nénik és barátságos tanító bácsik terelgették őket egy jobb világ megismerése felé. A szünetekben – az udvaron játszótér nem lévén – a kergetőzés és a bújócskázás volt a legkedvesebb időtöltésük. A két iskolát elválasztó rövid kerítés mellé előrelátó felnőttek szúrós málnabokrokat ültettek, ide nem volt tanácsos betévedni. A játék hevében azonban mindig lehetett találni olyan bűvőhelyet, amit a humó nem vett azonnal észre. Meglepetten látták ilyenkor, hogy a MÁSik iskolába MÁS gyerekek járnak. Nekik is olyan köpenyük volt, mint nekik, csak kissé viseltesebb, olyan cipőjük volt, mint amilyen az övék, csak kitaposottabb és a MÁS gyerekek MÁShogy viselkedtek. A kisfiú baráti körében divattá vált leutánozni és kigúnyolni őket, bár magányosan hazafelé menet az iskolából már egyáltalán nem tűnt olyan jó mókának nevetni rajtuk, – voltak, akik szégyellték is magukat érte.

Történt egyszer, hogy az egyik legkedvesebb tanító bácsijuk, nevezzük Imre bácsinak, összehívta őket és elkészönt tőlük. Azt mondta, hogy ma dolgozik itt utoljára, átmegegy tanítani a MÁSik iskolába. A gyerekek nem értették tanítójuk döntését, szomorúak voltak, hiszen ők igyekeztek mindig jól viselkedni és tanulni, miért hagyja itt őket a MÁSik iskola MÁS gyerekeiért? Pontosan értük?!

Teltek múltak az évek, a kisfiú felcseperedett már a középiskola padjait koptatta. Anyukája az egyik nap boldogan mesélte neki, hogy munkahelyet változtat, a MÁSik iskolában fog dolgozni. Éjszakánként vigyázott a gyerekekre, mosdatta-fürdette őket és virrasztott mellettük, hogyha valaki rosszul lesz közülük, elláthassa gyógyszerrel. Néha délutános műszakot is vállalt, ilyenkor megesett, hogy hazahozta csoportját az ő „házájába”. Ez volt a legnagyobb boldogság számukra, mivel nekik soha nem volt alkalmuk saját „házájukba” hazamenni. Ilyenkor önfeledten játszottak az udvaron az ő egykori játékaival. Hősünk az ablak mögül méregette a csoportot, sok

időbe telt, míg az önmaga emelte szűrös sövényt át tudta lépni, képes volt kimenni közéjük és ott felszabadultan mozogni közöttük.

A fiúból felnőtt lett, történetesen pedagógus. Több mint három évtized után megszűnt a munkahelye, élete válságos szakaszába ért. Mivel mindig jó kapcsolatokat ápolt a MÁSik iskolával, gondolt egy nagyot. Összeszedte minden bátorságát, lenyomta az iskola kapujának kilincsét és bekopogott az iroda ajtaján. Azóta számtalanszor végigment a szűk folyosókon, ugyanúgy, mint Imre bácsi vagy az édesanyja. Most az ő derekába kapaszkodnak a kicsik és nagyok. Dezsi szerint „király” a cipője, Lacika minden alkalommal megkérdezi tőle, hogy mikor utazunk megint a dobozautóval, Zsolti annyit mond, hogy tra-la-la, ami mindent jelent, meg az ellenkezőjét is, Ricsivel összeütik tenyerüket, mint a focisták, mert ő még ennyit sem tud mondani.

Nos, mi ebből a tanulság? Azt mindenki fogalmazza meg önmaga. A mesélő valószínűleg megint feleslegesen lopta mások drága idejét.

A férfi arcát tenyerébe temeti, vesz egy nagy lélegzetet, leül számítógépe elé, hogy megírjon egy igaz történetet – vagy egy MÁSik mesét.

ELSŐ RÉSZ

A második világháború előtt nem volt szervezett gyógypedagógiai oktatás környékünkön, mégis találunk a város múltjában értelmi fogyatékosokkal kapcsolatos emléknymokat.

A népoktatás lassan alakult ki. Az első iskolákat Mária-Terézia korában alapították, vallási jellegűek voltak és az egyházak fejlődésével párhuzamosan gyarapodtak.

A lakosság elenyésző hányadát érintette az iskoláztatás, hiszen az emberek évszázadok óta állattenyésztéssel, mezei munkával foglalkoztak és az év legnagyobb részét a gyermekek is a mezőn töltötték. Éppen ezért a tananyag minimális szinten csak olvasási és számolási ismereteket nyújtott a tanulóknak.

A korszellem hatása és a természettudományok elmaradottsága miatt a boszorkányokban, babonákban való hit erősen élt az emberekben. Bár sok volt a boszorkányper, a különböző betegségek gyógyítására mégis a boszorkány hírében álló egyéneket kérték fel, akik különböző írral, fűrésztéssel, kenéssel, ráolvasással, néha varázsigével gyógyították betegeiket. Így érthető, hogy az emberek babonás félelemmel viseltettek azok irányában, akiket nem tartottak ép eszűeknek. Igyekeztek elkerülni ezeket az egyéneket, hogy ilyen baj ne érje őket. Kiss Lajos, Kossuth-díjas néprajzkutatónk a XIX. század végén a gyermekvárással és neveléssel kapcsolatos hiedelmeket gyűjtötte össze a Vásárhelyi hétköznapiok¹ című munkájában. Néhány eredeti megállapítás ezek közül:

„Mérges lesz a gyerek, ha anyja áldott állapotban paprikát ültet.”

„Terhes nő ne törölje sós kezét kötényébe, mert a kicsi sóvaras lesz.”

„Ha a gyerek nem beszél, koldustól kell kenyeret lopni a hátsó tarisznyájából.”

Sorolhatnánk még jó néhány szólást ebből az időből, de érdekességképpen e néhány is jól példázza a szülés előtti, valamint az újszülött felnevelésével járó babonásokat. Feljegyzések utalnak „félnadrág”, „félnótás”, „kajfétás” kifejezésekre olyan személyekről, akik az átlagemberektől eltérő életvitelt, gondolkodást mutattak.

Jellemző azonban az itt élő lakosok érzésvilágára, magatartására, hogy a csökkentértelmű embertársaikkal szemben mélységes humánussal viseltettek. Hivatalos elhelyezésükről kezdetben nem gondoskodtak, de az 1875-ös feljegyzések szerint a város már működtetett egy kórházat, amely inkább „ápoloda” és „ügyefogyottak menedékhelye” volt.

Századfordulós városunkat a „paraszt-Párizs” névvel illették később. Erőteljesen fejlődésnek indult a kézművesség, az agyaggal kapcsolatos iparágak, a képzőművészet. Szaporodott a népiskolák száma, emelkedett a pedagógusok képzettsége és az oktatás színvonala. Mégis az orvostudomány volt az, ahol jobban

¹ Kiss Lajos: Vásárhelyi hétköznapiok, Budapest, 1958, Magvető Könyvkiadó.

felfigyeltek a fogyatékos emberek problémáira. 1938-ban megjelent szociográfiai tanulmányában dr. Bugyi István sebész főorvos, a Csongrád Vármegyei Közkórház főorvosa így ír: „Az elmebetegek ügye szépen rendeződik, (...) a megfelelő ápolás mellett nem hálnak meg, pusztulnak el, mint régen (...) a kutyahűségű imbecilleket vétek elzárva tartani. Sürgősen visszaadni a termelőmunkának!” Igen! Ez a gondolat megelőzte korát. Egy nagyszerű, éles látású orvos gondolata volt, amely sajnos akkor még nem talált meghallgatásra.

1945 után forradalmi gyorsasággal indult fejlődésnek az iskolahálózat, szervezett gyógypedagógiai oktatás azonban még ekkor sem alakult ki. Az első ilyen irányú kezdeményezést a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének helyi szervezete indította 1946-ban. Összegyűjtötték a városban elhanyagolt körülmények között élő, nehezen tanuló, túlkoros gyermekeket, így biztosítottak számukra az akkori nehéz élelmezési viszonyok között meleg ételt és szervezett felügyeletet. 1947 szeptemberében az egyik vásárhelyi napilap arról tájékoztatta az olvasókat, hogy szervezés alatt áll egy, a nagyközönség előtt még ismeretlen iskolatípus, az Állami Gyógypedagógiai Iskola felállítása, ahol testi és értelmi fogyatékos gyermekek külön nevelése fog folyni.² Novemberben az illetékesek bejárták a számba vehető épületeket és a kultuszminisztérium egyetértésével erre a célra a Nagy Sándor utcai négy tantermes iskolát találták a legmegfelelőbbnek.³ Itt kezdte meg működését 1947 szeptemberében az Állami Gyógypedagógiai Iskola, melynek vezetésével Aranyossy Ágostont bízta meg.

Aranyossy Ágoston 1897. március 11-én született Guga nevű kisközségben. 5 testvérével nehéz anyagi körülmények között nőtt fel. 1916-ban tanítói oklevelet szerzett. Ezzel beiratkozott a tanárképzőbe, de anyagi okok miatt tanulmányait nem tudta folytatni, állásért kellett folyamodnia. 1917-ben tanítói kinevezést kapott a sinfalvi állami iskolához. Ezen állásában nem taníthatott, mert katonai szolgálatot teljesített. 1919-ben áthelyezést nyert Káposztásmegyerre, 1920-ban Bakonszegre, 1922-ben Zsákára, 1923-ban Mezőpeterdre, 1925-ben Debrecen-Óhattelekházára, 1927-ben Nagyecsedre. Itt megismerkedett a cserkészettel, melyből 1930-ban tiszti vizsgát tett. 1935-ben a gergelyugornyai állami iskola igazgatója lett. 1941-ben Érmihályfalvára helyezték. 1944-ben behívták katonai szolgálatra, orosz hadifogságba esett, ahonnan 1947. július 23-án került haza. Hódmezővásárhelyre felesége, Szabó Rózsa révén került, aki szintén tanító volt. 1947. szeptember 12-én a megye tanfelügyelőjétől megbízást kapott a Gyógypedagógiai Iskola megszervezésére. Felkereste a vásárhelyi általános iskolákat és a gyermekek közül kiválasztotta a sérült tanulókat. Egy hónapon belül, október 10-én Aranyossy Ágostonné és dr. Bordás Jánosné tanítónők

² Vásárhelyi Népe, 1947. szeptember 20.

³ Független Újság, 1947. november 29.

vezetésével megindított két osztályt a Damjanich utcai iskolában, két osztályt Bányai Margit és dr. Nagy Istvánné vezetésére bízott a Nyár utcai Általános Iskolában. A Szerencse utcai református templomhoz tartozó iskolában Tárkány Szűcs Józsefné vezetésével nyitott meg egy osztályt, majd a Szent Antal utcai római katolikus iskolában egy osztályt, melyet maga vezetett. Az említett helyeken kívül még több helyszínen is folyt az oktatás.

Még 1948 februárjában az Oktatási Minisztérium Gyógypedagógiai Osztálya Aranyossy Ágoston igazgatónak adta át a Simonyi utca 6. szám alatti épületet, ahol 68 tüdőbeteg gyermek ellátásának megszervezése volt a feladata.

Az általános és felekezeti iskolákban elhelyezett osztályok egységes vezetése igen nehéz volt, különösen, hogy maga az igazgató is rendszeresen tanított. Így egy központi iskola létrehozása vált szükségessé.

Az iskola eredményes megszervezése után 1948. május 10-én a Magyar Vallási és Köznevelési Miniszter 103052/1947/IV/5 u.o. számú határozatában megbízta az iskola igazgatásával. 1948 augusztusában a hódmezővásárhelyi állami általános iskola igazgatói értekezlete úgy határozott, hogy a Nagy Sándor utca 9. szám alatti államosított református általános iskola épületét átengedi a gyógypedagógiai iskola részére. A hódmezővásárhelyi Gyógypedagógiai Iskola 1948. szeptember 1-jén 6 osztállyal kezdte meg a működését.

A szervezés azonban ezzel nem ért véget. Az igazgató a környékbeli iskolák igazgatóságaival és a tanyasi iskolákkal is felvette a kapcsolatot az értelmi fogyatékos tanulók és a tüdőbeteg gyermekek kiszűrésére. Az elgondolást igazolta az a tény, hogy a megye területén addig igen sok gyermek iskolázatlan maradt, mert az általános iskolában a betegségük miatt nem tudták a követelményeket teljesíteni. Erre a célra sikerült megszereznie a Kutasi út 34. szám alatti épületet. A létrehozott intézmények összevont vezetésével a szervezőt, Aranyossy Ágostont bízták meg, aki 1950. augusztus 24-én megszerezte a szükséges gyógypedagógusi végzettséget is. Az igazgatói megbízást 1957-ig látta el, ekkor politikai okokból fegyelmi úton eltávolították tisztségéből. Ennek oka az volt, hogy 1956-ban Aranyossy Ágoston a forradalom mellé állt. A november 3-án katonaviselt tanárokból alakult Ötös Bizottság tagja lett, aktívan részt vett az ellenállás megszervezésében. A hatalom ezt nem bocsátotta meg Aranyossy Ágoston igazgatónak. A forradalmat követő megtorlás során 1957-ben azonnali hatállyal elbocsátották állásából. 1991. december 12-én a Művelődési és Köznevelési Minisztérium rehabilitálta. 1973. március 10-én bekövetkezett haláláig szívén viselte a hódmezővásárhelyi gyógypedagógia és a fogyatékos gyermekek sorsát.⁴

4 Az Aranyossy Ágoston Óvoda, Általános Iskola honlapja, www.aranyossy-hvasarhely.sulinet.hu

1948-ban az Állami Gyógypedagógiai Iskolához csatolták a kakasszéki csont tbc-s gyermekek számára létesített osztályt, majd a Simonyi utca 6. szám alatt működő tbc-s „fektető iskolát”. Ez utóbbi létesítmény ma is intézetünkhöz tartozik, története több szempontból említést érdemel.

Az épület eredeti tulajdonosa dr. Széll József, a kútvölgyi tüdőszanatórium főorvosa volt. Emberbaráti érzelmektől, humánus gondolkodástól indítatva saját pénzén építtette tbc-vel fertőződött, de már gyógyulófélben lévő, utógondozást igénylő vásárhelyi gyerekek részére. Korán halált halt, végrendeletében a városra hagyta az ingatlant. Sírfelirata frappánsan fejezi ki életútját: „Szép ideáloed volt a tett, a munka és a becsület.”

Az épület a gyógypedagógiai iskolához csatolásakor romos, elhanyagolt állapotban volt, ezért évig tartott a rendbehozatala. Hivatalos megnyitására csak 1949-ben került sor, ebből az alkalomból nevét Erdei Gyógyiskolára változtatták. Továbbra is gyenge fizikumú, betegségből lábadozó gyerekeket ápoltak benne, létszámuk 40 fő körül mozgott. Az akkor érvényben lévő normál tanterv szerint két nevelő négy összevont osztályt vezetett, az ének és testnevelés tantárgyat hivatalból mellőzték. Csak délelőtt tanultak, délután és éjjel egy gyermekfelügyelő, valamint egy ápolónővér ügyelt rájuk. Három-négy havonként cserélődtek az ellátottak. Helyben főztek számukra, ekkor vált bentlakóssá az intézmény és töltődött fel állami gondozott gyerekekkel. Megkezdődött a normál-beteg és fogyatékos-beteg gyerekek keveredése. A felsoroltakon kívül dolgozott még itt egy szakácsnő, egy konyhalány, egy takarítónő, egy mosónő.⁵

Amikor megindult az erőteljes szelekció az általános iskolákban, a túlkoros és gyógypedagógiai oktatásra utalt gyerekek száma növekedett. A Nagy Sándor utcai négy tanterem szűknek bizonyult. Az elhelyezési nehézségeket úgy oldottak meg, hogy kihelyezett osztályokat létesítettek a város más általános iskoláiban. Ez nyilvánvalóan csak ideiglenes megoldás lehetett, égető szükség volt a gyógypedagógiai hálózat bővítésére. 1951-ben üresen állt a Kutasi út 34. szám alatti épület, az un. Maczelka-féle ház. Ez adta az ötletet Aranyossy Ágoston igazgatónak, hogy azt a gyógypedagógiai oktatás számára próbálja megszerezni. A Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium felhatalmazta az igazgatót a Városi Tanáccsal történő tárgyalásra,⁶ Kérvényében gyógypedagógiai tanulóotthon szervezésére kérte az épületet, indoklásként megemlíti, hogy 120 értelmi fogyatékos vár elhelyezésre Csongrád megye területén.⁷ A jóváhagyást követően került birtokunkba az épület még ebben az évben.

⁵ dr. Zalotay Erzsébet: *Mezővárostól iskolavárosig*, Hmvhely, 2007.

⁶ Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium 1262-SH-1/1951. sz. levele, 1951. július 20.

⁷ Aranyossy Ágoston 162/1951. sz. levele Hódmezővásárhely Városi Tanács Végrehajtó Bizottságához, 1951. július 6.

A forgalmas békéscsabai országút mellett, a város keleti szélén álló ház építési stílusából következtetünk arra, hogy a XIX. század közepe táján épülhetett. Építtetője, Maczelka János jómódú, tekintélyes ember volt. A város történészei feljegyezték róla, hogy ősei a XVIII. század derekán Erdélyből bevándorolt tehető juhászgazdák voltak. A város polgárai megbecsülésük és tiszteletük jeléül az „úr Maczelka” megjelöléssel különböztették meg más, hasonló nevű családoktól. Maczelka János nemcsak vagyonának gyarapításáért dolgozott, hanem élt a gazdagság adta lehetőségekkel: kényelmes, nagy otthont építtetett családjának. A 80 centiméter vastag vályogfalú épületet több mint 1 hold gyümölcsös és szőlőskert vette körül. Sajnos az eredeti növényzet a telek feldarabolása után kipusztult. Egyetlen fűzfa maradt az udvar közepén, amely kb. 120–150 évet élt, és a szájhagyomány szerint Rózsa Sándor lova is megpihent alatta. Nem képtelen a feltevés, mivel a tulajdonosok nemzedékeken át jószágtartással foglalkoztak, és a várost átszelő pincerendszer a portát is érintette. Ezt a családi házat adta el egy kései utód 1921-ben „Hódmezővásárhely közönségének” 1.200.000 koronáért. Ekkor a csődörlaktanyát helyezték el benne. 1948 decemberében került a város kezéből az Államkincstár vagyonába, 1950-ben tulajdonjog átadás alapján jutott a földművelésügyi tárca birtokába, majd sok-sok huzavona után 1951-ben kapta meg a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium gyógypedagógiai gyermekintézmény céljára.

Mai intézetünk élete az épület rendbehozatalával indult. Minden helyiséget kimeszeltek, az ajtókat, ablakokat használhatóvá tették, a padlózatot kijavították. Az 1951/1952-es tanév második felében készültek el vele, mindjárt kb. 60 állami gondozott gyermek érkezett, többségük Homokról, az ottani fiúintézetből. A gyerekeket egy hálóban zsúfolták össze, ahol szalmazsákon aludtak. Ruházatukról a gyámhatóság gondoskodott, a szükséges bútorzatot, a vaságyakat, a használt régi szekrényeket más intézményektől, vagy adakozó személyektől kapták. Őszintén be kell vallani, a bútorzat hiányos és elkopott, az ellátottak ruházata rendkívül szegényes volt. A hivatalos tanítás a Hódmezővásárhelyi Gyógypedagógiai Nevelő-Intézet és Gyógyiskolában 1952. április 15-én kezdődött: három nevelő három vegyes osztályt tanított rendkívül nehéz körülmények között, az oktatáshoz szükséges tárgyi feltételek szinte mindegyikét nélkülözve.

Az iskola megalakulásakor a pénzügyi és szakmai irányítást közvetlenül a szakminisztérium gyógypedagógiai csoportja végezte. A pedagógusok és a technikai személyzet kinevezése a megyei tanács, az igazgató személye a szakminisztérium hatáskörébe tartozott. A mindennapi munkához szakmai segítséget a központi tanterv és néhány sokszorosított körlevél adott, tankönyv csak jóval később került a diákok és tanárok kezébe.

A tantestület tagjai 1957-ben.

*Állnak: Albert Jusztina, Márton Mária, Derzsi Zoltánné,
Ülnek: Hegyi Rókusné, Tóth Lászlóné, Szentpéteri Csabáné, Szentpéteri Csaba.*

*Az évzáró ünnepségen a Megyei Tanács VB Művelődési Osztály előadója,
Hódi Ferencné köszönti a jelenlevőket.*

A gyermekek beutalását a minisztérium végezte, gyarapítva ezzel az adminisztrációt, amely – a nagy távolság miatt – csak növelte a nehézségeket.

A gyógypedagógiai áttelepítéseknél gyakran fordultak elő hibák, a hármas követelményt (ideggyógyász szakorvosi vélemény, áttelepítési lap, gyógypedagógiai szakvélemény) nem minden esetben vették figyelembe. A beiskolázottak értelmi szintje az enyhén debilistől a súlyos imbecilliséig váltakozott, olykor komoly problémát okozva egy-egy osztályközösségnek.

A nevelők ekkor még általában tanítói végzettséggel rendelkeztek, képzés nélküli nem volt közöttük, szakmai továbblépésüket jórészt a levelező úton történő gyógypedagógusi oklevél megszerzése biztosította. A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola két évfolyamának elvégzése után szaktanító besorolást kaphattak. A továbbképzéseket központi utasításra végezték, hol jól, hol kevésbé jól megválasztott téma szerint.

Amikor a minisztérium kiengedte kezéből a pénzügyi irányítást, az igazgató kezében összpontosult a tanügyi és gazdasági vezetés is. A pénzügyekben való járatlanság hibák özönét hozta. A fenntartó a hiányosságok okát a vezetés felületességében látta. A szabályok be nem tartása, valamint más gazdasági jellegű problémák miatt Aranyossy Ágoston igazgatót felfüggesztette a munkavégzés alól. Az ügyek hónapokig tartó tisztázása idején Tóth Lászlóné vezette az iskolát.

1953-ban tanügyi vonalon akkor rendeződött a helyzet, amikor elkészült az iskola Szervezeti és Működési Szabályzata, amely megfogalmazta az intézet célját, szerveződését, az osztályok alakulását, a felnőttek létszámát, munkakörét.⁸

E szerint két nagyobb tagolódás figyelhető meg az intézetben. Az egyik a Gyógypedagógiai Nevelőintézet a Kutasi úti és a Nagy Sándor utcai iskolákkal. Feladatuk: gyógypedagógiai neveléssel a szocialista társadalom dolgozó tagjává nevelni azokat a növendékeket, akik az általános iskolákban értelmi fogyatékoságaik miatt a többi tanulóval együtt nem tudnak haladni.

A másik a Gyógyiskola, a Simonyi utcai Erdei Gyógyiskolával és a Kakasszéki Gyógyintézettel. Itt azt szerették volna elérni, hogy a tbc-vel fertőzött növendékeket gyógyulásra alkalmas környezetbe helyezve az ápolással együtt nevelésben és oktatásban részesítsék. A Gyógypedagógiai Nevelőintézetben 57 bentlakó és 104 bejáró diák tanult, a bentlakók között 12–14 fő volt a magán növendékek száma. A Gyógyiskolák 56 bentlakójából 24 a kakasszéki szanatóriumban, 32 a Simonyi utcán lakott. Ide 9 bejáró tanuló is tartozott. A Simonyi utcai iskolában ekkor már gyógypedagógiai osztályokat is kénytelenek voltak szervezni a normál osztályok mellé.

⁸ A Hódmezővásárhelyi Gyógypedagógiai Nevelő-Intézet és Gyógyiskola szervezeti és működési szabályzata, 1953. március 20.

1957 karácsonyát együtt ünnepelték meg a dolgozók.

Állnak: Hamar László képzés nélküli tanár, Jákri Lica vendég, Gulyás Sándorné tanítónő, Gulyás Józsefné gyermekfelügyelő, Pálföldi Margit óvónő.

Üllnek: Jákri Sándorné köztartozás vezető, Forgács Jánosné konyhai dolgozó, Burka néni mosodás, Hegyi Rókusné tanár, Tóth Lászlóné tanár, igazgató, Derzsi Zoltánné tanár.

Már 1958-ban farsangoltak a gyerekek. A három ördög mögött Hős Sándorné tanár és Bodrogi Józsefné gyermekfelügyelő.

Az intézeti dolgozók létszámát 34 főben állapította meg a Szervezeti és Működési Szabályzat. Az igazgatón kívül 14 fő dolgozott nevelői munkakörben, közülük 2 fő volt a gyógypedagógiai tanár, 3 fő a szaktanító, 9 fő az általános tanító. Rajtuk kívül 5 gyermekfelügyelő, 1 ügyviteli munkatárs (aki a gondnoki és élelemezésvetetői teendőket is ellátta), 4 hivatalsegéd, 1 szakácsnő, 3 konyhalány, 3 mosónő, 2 takarítónő dolgozott az intézményben. Az iroda egy ideig a Nagy Sándor utcában volt, majd a megyei tanács utasítására 1955-ben a Kutasi útra költözött.

A gyerekek egy része besétált a Kutasi útról tanulni a Nagy Sándor utcai iskolába, ami alkalmanként kb. 2 kilométer gyaloglással járt. Ott is ebédeltek – ezt a Kutasi útról cipeltek utánuk – majd délután tértek vissza.

Az 1953-as év számottevő változást hozott azzal, hogy teljes körűen a megyei tanácsok kezelésébe kerültek a gyógypedagógiai intézmények.⁹ Az intézkedés hatására pénzügyileg könnyebben ellenőrizhetőbbé váltak, gyorsabb lett az ügyintézés és eredményesebb a gazdálkodás. A gondnoki állás mellett igazgatóhelyettes kinevezéséhez is hozzájárult a fenntartó.

Az 1956-os események tantestületen belül is éreztették hatásukat. Személyi problémák kerültek felszínre, amely közrejátszott abban, hogy a Csongrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 1957. január 15-i ülésén az intézet megosztását határozta el. A Gyógypedagógiai Nevelőintézet (Kutasi út 32.) és az Erdei Gyógyiskola (Simonyi utca 6.) önálló intézménnyé vált Tóth Lászlóné gyógypedagógiai tanár vezetésével. A Simonyi utcai telephelyen szeptember 1-től a beteg gyerekek iskolája megszűnt, kizárólag az értelmi fogyatékos diákok intézményévé vált. A férőhelyek száma változatlan maradt, viszont bejáró gyerekeket nem fogadhatott, őket a Nagy Sándor utcai iskolába kellett irányítani.

A tantestület létszáma 8 főre csökkent, az igazgatón kívül 2 gyógypedagógus, 2 szaktanító és 3 általános iskolai nevelő alkotta a tanári kart (Tóth Lászlóné, Hős Sándorné, Hegyi Rókusné, Albert Jusstina, Márton Mária, Derzsi Zoltánné, Szentpéteri Csaba, Szentpéteri Csabáné). A gyermekfelügyelők száma is lecsökkent 5 főre, átlagban 20 gyermek jutott egy-egy felügyelő keze alá.

A különválás következményeként megszilárdult a munkafegyelem és kiegyensúlyozottá vált a pénzügyi gazdálkodás. Ezt igazolta vissza Lovász Tibor szakfelügyelő, a makói gyógypedagógiai intézet igazgatója, egy 1959-ben felvett ellenőrzési jegyzőkönyv szerint. A dicsérő szavak dacára az intézmény vezetése kereste helyét az új szervezeti rendszerben. Mintha a nyugalom is csak látszólagos lett volna a nevelőtestület körül, rövid időn belül egymást váltották az igazgatók:

⁹ Közoktatási Minisztérium levele, 1953. június 20.

*Tanárok egy csoportja 1958-ban, az intézet udvarán virágzó spírea bokrok között.
Márton Mária tanító, Hős Sándorné tanár, Derzsi Zoltánné tanár,
Kertész Zsuzsa tanító, igazgatóhelyettes, Hegyi Rókusné tanító, Tóth Lászlóné tanár, igazgató.*

*Tóth Lászlóné igazgató
1958. májusában az intézet udvarán.*

*Pedagógusaink 1959-ben.
Hátsó sor: Kertész Zsuzsa, Debreczeni József,
Hős Sándorné, Lovász Tibor, Kálmos Lászlóné,
Tóth Lászlóné.
Első sor: Gulyás Sándorné, Szikszai Mihályné,
Derzsi Zoltánné.*

1959. április 1-től 1960. november 1-ig Derzsi Zoltánné, 1960. november 1-től 1961. június 30-ig megbízással Koncz Ernő, 1961. július 1-től 1964. január 31-ig Korom Dezső vezette az iskolát. Utóbbi igazgatósága alatt került sor nagyobb felújításra és beruházásra: a Simonyi utcai telephelyen beépítették a fedett teraszt, így 40-ről 60-ra emelkedett a férőhelyek száma.

A Kutasi úton a konyha épületét kellett újjáépíteni az alapoktól a tetőig, azon kívül a hálók parkettázására, a fürdőszoba bővítésére került sor. Ekkor kapta az intézet a gyakorló kertet az Aranyágban és az ipari jellegű oktatást szolgáló tantermet (a mai tornaszobát), ahol szakmai jellegű oktatás nem folyt, csak a szerszámokkal ismerkedtek a tanulók.

A vezetőváltás folyamata nem állt meg: 1964. február 1-től 1966. január 31-ig Molnár Sámuel, 1966. február 1-től 1968. augusztus 15-ig dr. Strausz Istvánné, 1968. augusztus 15-től 1969. június 30-ig Tóth András volt az igazgató. 1952 és 1969 között – tehát 18 év alatt – 8 igazgató váltotta egymást. Nem titkolható, hogy ezekben a cserékben elsősorban az időnként fel-fellobbanó személyi problémák játszották a szerepet. Hogy ennek ellenére az oktató-nevelő munka megfelelő szinten haladt, köszönhető egyrészt annak a szakmai felkészültségnek, amit a főiskola levelező és nappali tagozatán végzett pedagógusok szereztek, másrészt annak, hogy a tantestület többsége munkáját szerető, állandó vásárhelyi lakosokból tevődött össze, akik hosszabb távra terveztek ezen a munkahelyen.

ISKOLÁNK IGAZGATÓI I.

Aranyossy Ágoston
1951-1957

Tóth Lászlóné
1957-1959

Korom Dezső
1961-1964

Molnár Sámuel
1964-1966

Tóth András
1968-1969

1962-ben gyönyörűen felöltözve a tanulóink első alkalommal vonulhattak fel a Május 1-ei ünnepségen.

Tanévnyitó 1963-ban. Az asztalnál ülnek Nagy János tanító, Várhegyiné, Tóth András tanár, Molnár Sámuel tanító igazgatóhelyettes, Korom Dezső igazgató, Kertész Zsuzsa tanár, Tóth Lászlóné tanár, Debreceni László tanító és Samu Józsefné tanító.

*Iskolai úttörő ünnepség
1967-ben. A csapatzászló
mögött Hős Sándorné
tanár és Mátyás Istvánné
gyermekfelügyelő.*

*Horváth Lászlóné
tanítónő beszédet mond
1969. április 4-én.*

*Szüretelünk 1967-ben a
Marx TSz-ben.*

*Szakszervezeti gyűlésen
az intézet dolgozói az
előadót hallgatják.*

*Hátó sor:
Samu Józsefné,
Kovács Mihályné,
Hős Sándorné,
Tóth Lászlóné,
Szalai Lászlóné,
Bálint Imréné.*

*Elöl:
Katona Istvánné.*

*Dolgozók egy csoportja
1967-ben.*

*Hátó sor:
Becsei Imre
igazgatóhelyettes,
Hős Sándorné,
dr. Strausz Istvánné
tanár,
Gálfalvi Zoltán gondnok.*

*Elöl:
Szilágyi Klára tanár,
Kádas Józsefné
köztartozás vezető.*

*Látogatás a Hódiköt
szocialista brigádjánál
1968-ban.*

MÁSODIK RÉSZ

Az intézet kialakulásának első szakasza 1969-ben azzal zárult, hogy a megyei tanács vezetői megelégtették a többszörös igazgató váltást, ami nem tette lehetővé távlati célok megvalósítását, az intézet bővítését, a műszaki berendezések fejlesztését, az épület korszerűsítését. Olyan emberre volt szükség, aki az intézmény pedagógiai irányítása mellett mindezen feladatokat vállalni tudja. Így került az intézethez Ludescher Loránd igazgató.

Ludescher Loránd (Vitka, 1925. szeptember 4.–2012. augusztus 27.) Vácon, a Siketnémák Intézetében, mint szakoktató és gyermekfelügyelő kezdte pályáját. 1958-tól Tarhoson tanította a fogyatékosok gyerekeknek a kézi szövést, 1964-től a makói Foglalkoztató Iskolában a diákkotthon vezetője lett. Innen helyezték át Vásárhelyre, ahol 1969. július 1-től 1986. augusztus 31-ig, 17 éven át irányította az intézet életét. Tevékenységének talán a legnehezebb időszaka az első öt év volt, amikor a szakmai átszervezések egybeestek a hatalmas építkezésekkel. Úgy kellett szerveznie az iskola életét, hogy a legnagyobb munkálatok közepette is folytatódjék az oktatás, és a gyerekek elfogadható körülmények között lakhassanak. Évekig feleségétől és három gyermekétől távol, állandóan az intézetben tartózkodott. A sokszor megoldhatatlannak tűnő helyzeteken mindig úrrá tudott lenni határozottságával, a jobbtársaiba vetett hitével. Minden körülmények között arra törekedett, hogy a gyermekeknek jobb feltételeket biztosítson. Ezt a célt szolgálták a saját tervezésű, házilag elkészített bútorzatok, amelyekkel kényyszerűségből ugyan, de praktikus berendezte a helyiségeket. Igazgatósága alatt minden területen megszilárdult a munkafegyelem. Szigorú, de emberséges bánásmódja miatt a becsülettel dolgozó alkalmazottak biztonságban érezhették magukat. Szakmai továbbfejlődésüket támogatta, mindenben segítette őket. Áldozatos munkája eredményeivel naponta találkozunk intézményünk területén.

A Csongrád Megyei Tanács VB Művelődési Osztálya az új igazgató feladatává tette az intézmény személyi és tárgyi megújítását a várható debilis-imbecillis átszervezés jegyében.

Ludescher Loránd vezetése alatt úgy külsőleg, mint belsőleg teljesen átformálódott az intézmény. Az 1969/1970-es tanév a közép súlyos fokban és az enyhe fokban sérült gyermekek differenciálásával kezdődött, az osztályok mellett megjelentek a foglalkoztató csoportok. A gyermekek átirányítása sokrétű feladat volt, mert nem csak az értelmi képességek voltak meghatározók a döntésben, hanem az érzelmi oldal is.

*Munkaóra 1972-ben a
Kertészeti Vállalatnál.*

*Sikertelenül
próbálkoztunk bőrlabdák
készítésével az 1980-as
évek elején.*

*1976-ban, az iskola
25. éves jubileumára
készülve a nevelők
festik a műhelyek helyén
állt raktárakat és
disznóólákat.*

*Balról jobbra:
Hős Sándorné,
Rózsa Judit,
Ludescher Lorándné.*

Pedagógusaink lelkiismereti kérdést csináltak abból, hogy kit-hova soroljanak? Tudva lévő, hogy nincs két egyforma szintű fogyatékos, és hogy az értelmi különbségséget a személyiségük sokfélesége is tarkítja. A két típusú csoport egymás melletti oktatása-nevelése amúgy is kisebb-nagyobb bonyodalmakkal járt. A nevelőtestület ezért szerette volna elérni a teljes szétválasztást, legyen egyöntetűen foglalkoztató jellege az intézetnek. A Csongrád Megyei Tanács VB Művelődési Osztálya messzemenően támogatta a szelekciót, minden segítséget megadott az intézménynek és vezetőjének. A 141/1972. (MK.17.) MM. számú foglalkoztató iskolák és nevelőotthonok szervezéséről szóló, imbecillisek és debilisek szétválasztását szorgalmazó rendelet alapján végül 1972-ben teljes lett a szelekció. A debil tanulókat Makó és Szentes város kisegítő iskoláiba, intézeteibe irányították, az imbecillisek Váshelyen maradtak. A tartalmi változást formai is követte, iskolánk neve Foglalkoztató Iskola és Nevelőotthon lett.

Az átszervezés kezdetén jobbra csak a jó szándék volt meg, az anyagi feltételek és a szakmai irányelvek hiányoztak. A munka jelentős építési átalakításokkal 1970-ben kezdődött és egészen 1975-ig tartott. A szelekció előtti időben 5–6 osztály működött az iskolában, ezt követően 10–12 terem vált szükségessé. Az átépítési munkát fele arányban felújítás, illetve beruházás jellemezte 3.5 millió Ft értékben, melynek egyik felét a Művelődési Minisztérium, a másikat a Csongrád Megyei Tanács fedezte.

Vegyük sorra mi történt a következő években:

megépült a Simonyi utcán a mosoda, a Kutasi úti épületet felújították, irodákat, zsisbongót alakítottak ki; új épületrész épült óvodával, kazánházzal, szolgálati lakással; a fűtési rendszert központi fűtésre alakították át; a Simonyi utcán az új épületrészt zsisbongóval, hálókka bővítették ki.

Ez a pár mondat papíron alig érzékelteti azt a hatalmas változást, aminek következtében a kúria-szerű parasztházból egy modern intézmény alakult ki. A több mint 100 éves, rácsos ablakokat, szű ette ajtókat újakra cserélték. A tantermek jellegzetes illatú, olajos padlózatát felváltotta a szép, könnyen tisztántartható, csillogó parketta. A falakat derűs színűekre festették, az irodák jól elkülönült helyiségei a nyugodt munka feltételeit biztosították. A termék jobb és gazdaságosabb kihasználása érdekében osztályhálókat alakítottak ki a kiscsoport számára. Ludescher Loránd igazgató újításának köszönhetően – az összecsukható szekrényágyakkal szerepelt a Magyar Televízió Pomezsánszki György által vezetett Felkínálom című műsorában – a nappal osztályteremként funkcionáló helyiségeket este hálónak tudtuk berendezni. Ennek köszönhetően több osztálytermünk lett, és kialakításra került a tanári-, egészségügyi- és felügyelői szoba is.

A zsisbongók szintén jó szolgálatot tettek: a nagy zsisbongó a reggeli és déli sorakozók helyszíne lett, egyúttal tornateremként is használhatóvá vált. A kis zsisbongó célszerű polcaival, padjaival a gyermekek öltöző helyisége lett. Nem kellett a továbbiakban a hálóteremben tartani a ruhákat, a gyerekek szépen összehajtva, a saját jelükkel ellátott polcon helyezhették el cipőjüket, papucsukat és egyéb felszereléseiket.

*1971-ben összevont imbecill-debil délutáni csoport Jákri Sándorné felügyeletével.
A gyerekeken a kor divatja szerint egyenköpeny, egyennadrág, egyencipő.*

Beller Edit tanárnő imbecillis délutáni csoportjával. A felszerelésük ugyan az.

Maga az építkezés nagyon kedvezőtlen körülmények között zajlott. Az 1970-es árvíz után alig lehetett építőanyagot kapni és vállalkozót találni. Rengeteg utánjárást, többletmunkát követelt a kivitelező vállalat által végzett elnagyolt munka, a számlák ellenőrzése, a hibák kijavítása. Igazgatónk folyamatosan szakemberekkel tárgyalt, fáradtságot nem ismerve intézkedett, rendelkezett. Noha csak a tetőt nem bontották le a tanulók és a pedagógusok feje fölül, a tanítás, a gyerekekkel való foglalkozás, a napirend betartása zavartalan maradt, bár állandó kopácsolás, bontás és az építés zaja vett körül mindenkit. Valószínűleg a szerencse is közrejátszott abban, hogy az építkezés alatt nem történt sem baleset, sem járványos betegség.

A korszerűsítés első eredménye a létszám növekedése lett. A gyógypedagógiai óvodák iránt országsszerte nagy szükséglet mutatkozott, az új épületrészben nálunk is kialakításra került három csoportszoba.

„1972-ben, amikor az iskolai épület új szárnya megépült 30 férőhelyes gyógypedagógiai óvoda alakult, mely teljes feltöltöttséggel működött. Gyógypedagógiai óvodai program nem lévén, intézményünk két gyógypedagógusa írta meg az óvodai programot [Szalai Lászlóné és Szűcs Béláné – szerk.], amelyet a hivatalos óvodai program megjelenéséig (1982) használtunk az óvodában. (...) A tárgyi feltételek is aránylag megfelelőnek bizonyultak. Az új szárnyban három foglalkoztató terem, külön fürdőszoba, wc és zsibongó kapott helyet. A foglalkoztató termek többféle feladatot láttak el. Ezek voltak egyben a hálók, az ebédlők, a foglalkoztatás mellett a játszótermek, a ruhásszekrények, a játékpolicok, stb.”⁷

Az átszervezést követően az intézmény anyagi és személyi feltételei is fokozatosan javultak: az igazgató munkáját két igazgatóhelyettes, iskolatitkár, élelmezésvezető és gondnok segítette. A szakos ellátottság növekedett, nyolc gyógypedagógiai tanár, három tanár-tanító és három nevelőotthoni tanár alkotta a tantestületet. Ezen túl három óvónőnek folyamatban volt a szakirányú gyógypedagógiai végzettség megszerzése. A gyermekfelügyelők létszáma 19 fő, a kisegítő személyzeté 28 fő volt.

Az e tanévben kialakított szervezeti felépítés alapozta meg mai szervezetünket: intézményünket óvodai és iskolai tagozatra, valamint internátusra (diákotthonra) osztottuk fel.

⁷ Tücsökkórus, Hmvhely, 2007, Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthon kiadványa.

Téli divatbemutató az 1983. évi farsangon.

Ötös ikrek születtek ugyancsak 1983-ban.

Az óvodai (három csoport) és iskolai (kilenc tanulócsoporthoz) tagozatvezetője Becsei Imre igazgatóhelyettes lett. Mindkét tagozaton a nevelés és az oktatás az 1973-ban központilag lefektetett Nevelési és Oktatási Program alapján haladt, amely konkrét irányítást adott az imbecillis gyerekek nevelő munkájához. A foglalkoztató iskolák hármasságának megfelelően igyekeztünk kialakítani az osztálytermeket.

A munka színvonalának emelése érdekében munkaközösségek alakultak. Két kolléganőnk, Szalai Lászlóné és Szűcs Béláné 1974-ben Beszédfejlesztés és környezetismeret munkafüzetet írt a foglalkoztató iskolák 4. csoportja számára. Különböző tesztekkel, mérésekkel ismerkedtek, melyeket a későbbiekben az adott korcsoporton kipróbáltak. Pedagógusaink a Művelődésügyi Minisztérium által meghirdetett szakköri pályázaton eredményesen vettek részt, munkájuk nyomtatásban országosan publikált lett. A megyei szakmai pályázatokon sorra érték el helyezéseket. Megszerveztük ezen kívül, hogy diákjaink munkahelyeken próbálhassák ki tudásukat. Először a Marx Mezőgazdasági Termelő Szövetkezetben és az Állami Gazdaságban, majd az Agyagipari KTSz-ben, a Dobozüzemben és a Kertészeti Vállalatnál dolgozhattak felügyelet mellett. A leg „virágzóbb” kapcsolat ez utóbbival alakult ki: a vállalat autóbuszával a kopáncsi telephelyre jártak ki, cserébe ingyen kapták meg az autóbust az osztálykirándulásokhoz, de nem volt hiány virágból az iskolai ünnepeken sem. A munkára nevelés kapcsán nyomonkövetéses vizsgálatokat végeztünk, az eredményeket a korábbi vizsgálati eredménnyel hasonlítottuk össze. Ilyenre került sor 1966-ban, majd a későbbiekben általában öt évente. Erre az időszakra esik, hogy a fenntartó döntése értelmében gazdaságilag a Csongrád Megyei Gyermek- és Ifjúságvédő intézet alá kerültünk, részben önálló intézménnyé váltunk.

1974-ben az internátus vezetője Szilágyi Klára igazgatóhelyettes lett. Átalakították a diákotthont, a délelőtti tanulócsoporthoz életkor szerinti leány és fiú csoportokra oszlottak meg. Fontos új szempont volt, hogy a gyerekek érzelmi biztonsága szempontjából állandó személyek álltak a délutáni csoportok élén.

1975-ig az iskolai kirándulások évente egy alkalommal látótávolságba, rendszerint Mártélyig szerveződtek. Ez volt az első év, amikor messzebbre merészkedtek, egészen Mátrafüredig, ahol a Csongrád Megyei Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet tábora törzshelyükké vált. A palettát Gyula, Vác és a Balaton színesítette.

Ekkor virágzott az Egy iskola – Egy brigád mozgalom, ennek keretében a Hódgép Szántó Kovács János brigádjával épült ki szoros kapcsolat. Segítségükkel tanulóink az ország különböző pontjaira jutottak el, de több felejtethetetlen dolgozói kirándulás részese is lehettünk.

1983-tól vált hagyománnyá, hogy évente, majd kétfévente vendégül láttuk nyugdíjas dolgozóinkat.

1984 óta rendszeresen részt vesznek tanulóink a Komplex tanulmányi vetélkedőn.

1985-ben értük el legnagyobb sikerünket, ekkor országos másodikak lettünk Győrben.

Farsangra vonulnak az ebédlőbe a jelmezesek az 1970-es évek végén Samu Józsefné és Szalai Lászlóné irányításával.

1976-ban a Három kismalac című mesejátékot mutattuk be.

1977-ben vonult nyugdíjba Becsei Imre igazgatóhelyettes, helyét Szalai Lászlóné foglalta el.

Gálfalvi Zoltán 1963 és 1982 között látta el a gazdaságvezetői teendőket, aki megelégedett a precíz papírmunkával, adminisztrációval. Két évig Dudás Sándorné lépett a helyébe, majd 1984-től 2001-ig Huszár Imréné igazgatta a pénzügyeket. Neki köszönhető, hogy minden évben kigazdálkodta a felújításokra, az épület karbantartásokra szükséges pénzt és ezeket a munkákat nagy szakértelemmel levezényelte. Rajta tartotta a kezét a konyhán, mindent megtett annak érdekében, hogy a legjobb ellátást biztosítsa az ellátottaknak. Az ő idejében színesedett ki az intézmény: az itt élő állami gondozott gyerekeknek az addigi egyenruha után modern és egyéni ízléseknek megfelelő ruhákat és cipőket vásároltatott.

A Simonyi utcai internátus naponta ismétlődő jelenete: az emeletes ágyas hálóban a gyerekek lefekvéshez készülődnek.

1983 decemberében első alkalommal láttuk vendégül nyugdíjasainkat.

Balról

*Bodrogi Józsefné, Tóth Imréné,
Szabó Ernőné, Becsei Imre.*

*Ebéd utáni vidám
beszélgetés.*

*Bálint Imréné,
Szilágyi Klára,
Hős Sándorné,
Rózsa Judit,
Beller Edit,
Tóth Lászlóné.*

*Jólesik egy kis pihenés
a Kása erdőben,
a gyermeknap műsorok
szünetében.*

Balról

*Szerencsi Jánosné,
Kerekesné, Beller Edit,
Tóth Lászlóné,
Hős Sándorné*

HARMADIK RÉSZ

1986-ban Ludescher Loránd, iskolánk történetének egyik meghatározó személyisége nyugdíjba vonult. A törvény által előírt módon először írtak ki pályázatot az igazgatói munkakör betöltésére. Az intézmény vezetését Szilágyi Klára vette át, aki 15 évig, szintén nyugdíjazásáig vezette intézményünket. Korábbi helye, a diákotthon vezetőség nem volt túl népszerű a pedagógusok körében. Két tanévig Hős Sándorné, majd egy tanévre Beller Edit látta el, ezt követően hat évig betöltetlen maradt az álláshely.

Szilágyi Klára 1942. október 25-én született Békéscsabán. A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolát 1965-ben jeles eredménnyel végezte az értelmi fogyatékos logopédia, tiflopedagógia és szurdopedagógia szakon. Szakdolgozatát logopédia témakörben írta.

1965. augusztus 1-jétől 2001. július 31-ig folyamatosan, az azóta többször nevet változtató intézményünkben dolgozott. 1965–1968-ig osztálytanító gyógypedagógus volt, 1968–1974-ig a Hódmezővásárhelyen is beinduló logopédiai oktatás első képviselője lett, kilenc óvodába, illetve iskolába járt ki felszerelését magával cipelve. Vezette a Békés és Csongrád megyében megalakult logopédiai munkaközösséget. Hódmezővásárhelyen és Szegváron az állami gondozott óvodások beszédjavítását végezte. Nyaranta Budapesten részt vett a központi logopédiai továbbképzéseken. Logopédusként is az intézet állományába tartozott.

1974-ben Ludescher Loránd igazgató felkérésére diákotthon vezető és igazgatóhelyettes lett. Ezt a feladatot 12 évig látta el. Mellette még évekig végezte a fenti két nevelőotthonban a beszédjavító munkát.

Sokrétű feladatait odaadó lelkiismeretességgel, időt és energiát nem kímélő aprólékossággal látta el. Céltudatosan és tervszerűen dolgozta ki a diákotthonban lakó értelmi fogyatékos gyermekek nevelésének egységes elveit és gondozásuk terén a rendszeres egészségügyi ellátást. Messzemenően törekedett a családi légkör kialakítására és az állami gondozott gyermekek érzelmi hiányainak pótlására. Maximális segítséget nyújtott a diákotthonban dolgozók szakképzésének megszerzéséhez. Precíz munkájával, emberséges bánásmódjával, következetes és igazságos követelményeivel már akkor is kivívta a dolgozók tiszteletét, megbecsülését.

1986-ban, az első ízben kiírt pályázat útján lett az intézet igazgatója. Ezt a feladatot 2001-ig, három cikluson át végezte. 1989–1995-ig igazgatói feladatai mellett a diákotthon vezetését is ellátta. Vezetői és emberi magatartása, az esetenként jelentkező súlyos objektív és szubjektív problémák ellenére, mindvégig példamutató maradt. Joggal jelenthetjük ki,

*Szilágyi Klára igazgató
pénzjutalmat oszt az
1980-as évek elején,
pedagógus napon.
Mellette Huszár
Imréné gazdaságvezető
és Szalai Lászlóné
igazgatóhelyettes.*

*Korai fejlesztési foglalkozás 1991-ben. A két szülő között Szalai Lászlóné és
Rózsa Judit pedagógusok.*

*November 7-i ünnepség
az ebédlőben.*

*Balról jobbra:
Szalai Lászlóné,
Rózsa Judit, Tóth Imréné,
Asztalosné Albert Éva,
Gömöri István,
Horváth Margit,
István Attila,
Varga Ildikó,
Máténé Homoki Tünde,
Istvánffyiné Becsei Márta.*

hogy másfél évtizedes vezetői tevékenysége alatt intézményünk szakmai berkekben országos elismerésre tett szert.

Munkája jutalmául 1976-ban Kiváló Munkáért elismerést kapott, 2000-ben a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztje kitüntetést vehette át. 2001-ben, a Csongrád Megyei Önkormányzattól, a Csongrád Megye Közneveléséért díjat kapta. 2001-ben a Csongrád Megyei Önkormányzat Címzetes Igazgatói cím viselésére jogosította.

Nyugdíjasként 2001 szeptemberétől 2004. június 15-ig részmunkaidőben ifjúságvédelmi feladatot látott el. 2005 januárjától 2008. március 31-ig Hódmezővásárhelyen, a Szivárvány Szakosított Szociális Otthonban gyógypedagógiai tanárként részmunkaidőben a felnőtt értelmileg akadályozottak foglalkoztatását, fejlesztését koordinálta.

Szakmai szempontból a legjelentősebb változást az hozta, hogy szélesítettük az ellátotti korhatárt felfelé és lefelé, melynek következtében 1990-től ambuláns módon beindítottuk a korai fejlesztést. Ezt az országosan is úttörő munkát Szalai Lászlóné és Rózsa Judit irányították. Óriási munkát végeztek, tanfolyamokat tartottak és országos híré előadásokat hoztak Vásárhelyre. Ezekre az előadásokra bárki eljöhett a város többi intézményeiből.

Kiemelt jelentőségű nevelési területünké vált fokozatosan a mozgásfejlesztés, mert ebben még a leggyengébb értelmi képességű tanulók is sikerélményhez juthatnak. Mérföldkő volt ezért az intézmény történetében az, amikor 1987-től ezt nem gyógypedagógus, hanem testnevelő tanár kezdte oktatni. Nem volt könnyű elfogadtatni ezt a gyógypedagógusokkal, pedig ennek következtében érezhetően javult a tanulók fizikai állapota és később ebből nőtt ki az úszás és a kerékpározás oktatása. A mindennapos mozgás fejlesztéséhez mind a mai napig nem áll rendelkezésre az iskolában tornaterem.

1982-ben vezettük be az általános iskolát befejezettek számára a munkára felkészítő tagozatot, ami három évig szünetelt a közelben megnyílt szociális foglalkoztató beindulása miatt, majd annak feltöltődése után ismét elindult. A köznevelésről szóló 1993. évi LXXIX. tv. alapján minden gyerek 18 éves koráig vált tankötelessé. A középfokú oktatás bevezetésével 22–23 éves korig is kitolható lett a sajátos nevelési igényt tekintve értelmileg akadályozott, középsúlyos fogyatékos tanulók iskoláztatásának ideje.

1986-ban 100 %-os volt a gyógypedagógiai szakos ellátottság az iskolában, ahogy azonban bővült a gyerekek létszáma és az ellátandó feladatkör, egészen 55 %-ig leromlott. Különösen a gyerekotthonban volt nagy a fluktuáció, bár a továbbtanulók zöme innen került ki. Ez nagy teherterhelés volt az ott dolgozóknak.

Megújultak a délutáni elfoglaltságok, amiben a pedagógusok aktivitása játszott szerepet. Az ezt megelőzően működő kézimunka és ábrázolás szakkörök báb, tánc, színjáték, zene foglalkozásokkal bővültek ki annak köszönhetően, hogy olyan fiatal

*Kézimunka szakkörünk
kiállítása az 1980-as
években.*

*Beller Edit tanárnő
szőni tanítja a
gyerekeket.*

*1996-ban a Nyúlanyó
meséit meséli
Szalai Lászlóné.*

munkatársakat alkalmaztunk, akik ezekben jártasak voltak. Amikor a kézimunka szakkör a nyugdíjba vonulások miatt megszűnt, a tantestület több tagja megtanulta a szövés mesterségét és szakköri formában, valamint az órákon is tanították a tanulóknak. Ezekkel a foglalkozásokkal segítjük neveltjeinknek megtalálni azokat a tevékenységeket, amiben kifejezhetik önmagukat. Növendékeink eredményes integrációja érdekében csoportjaink megragadtak minden lehetőséget, hogy bekapcsolódjanak mind a fogyatékosok, mind az ép gyermekek rendezvényeibe.

A kor kihívásai miatt került sor a megüresedő szolgálati lakás átalakítására iskolai célokra az 1988/1989-es tanévben. Itt három foglalkoztató terem és egy gyakorló konyha lett kialakítva. Ugyancsak az iskola terjeszkedése miatt az udvari raktárépületekből az átalakítás után munkatermek váltak. Sportpályával, udvari medencékkel gazdagodott az intézmény. Az épületeket bekötötték a csatornahálózatba, az utakat, járdákat lebetonozták.

Sokszor fordult elő műszaki hiba, szennyvíz elöntés a Simonyi utcai mosodánál. Az új csatornahálózat kiépítése és a járdák betonozása miatt hosszú ideig építési területté vált az udvar.

Minden nyáron folyt valamilyen munka. Valamennyi mosdó és wc helyiséget újra kellett burkolni, hogy a közegészségügyi előírásoknak megfeleljenek. Ekkor vált rendszeressé a tantermek és folyosók két évenkénti tisztasági festése. Nagy munka volt valamennyi terem és folyosó falburkolatának elkészítése. Igyekezetünk kiterjedt a bútorok cseréjére is. Ezeket a munkákat Huszár Imréné gazdasági vezető koordinálta.

Látni kellett azonban, hogy Kutasi úti épületük egyre kevésbé felel meg a korszerű követelményeknek. Már Ludescher Loránd igazgatósága alatt felmerült egy új iskola építésének igénye, ezt támogatta Szilágyi Klára is. 1989-ben a helyi Építőmester Kft szakvéleményt készített az épület állapotáról. Ebben megállapította, hogy a 100 éves épület gazdaságosan nem újítható fel, új építését javasolta. Ez a mérnöki szakvélemény került a Csongrád Megyei Önkormányzat illetékeseinek asztalára, melyre érdemben többszöri megkeresésre sem reagáltak. Valószínűleg a kezdeményezés akkor futott vakvágányra, amikor a fenntartó a 90-es évek elején a szentesi Rigó Alajos Iskola újjáépítéséről döntött. Két ekkora beruházást pedig finanszírozni nem tudtak.

A 90-es évek végén még történt némi mozgolódás ebben az ügyben, a Fürkehalom utcában kijelöltek egy 7 ezer négyzetméteres telket a leendő új iskola számára. A Csongrád Megyei Önkormányzat két alkalommal adott be pályázatot az építésre – eredménytelenül. Néhány év múlva ez a telek lett cserealapja a Kutasi úti óvoda megszerzésének.

A rendszerváltás követően, a 90-es években minden iskolai szabályzatot újra kellett írni, a NAT bevezetése után pedig a helyi tantervek írásából vettük ki részünket. Évekig foglalkoztak a tanárok az írás és olvasás megtanításának módszertanával. Pályázaton nyert pénzből saját készítésű füzeteket nyomtattunk, ezeket később másik iskolák is megvásárolták. Fazekas Sándorné olvasási módszerének kidolgozásában részt

1985-ben mátrafüredi táborozásra indulnak tanulóink.

Ludescher Lorándné és a gyerekek a szövőkeretekkel.

1990-es években kezdődtek meg a vízhez szoktató foglalkozások a Városi Standfürdőben. A képen a gyerekekkel Hurgulyné Horváth Brigitta testnevelő és Zaka Ildikó úszóedző foglalkozik.

vállaltunk, ez be is került az iskola tantervébe, és alkalmazták az tanórákon. Az utóvizsgálatok viszont azt mutatták ki, hogy milyen kevesen használják ezeket. A gyerekek értelmi képessége néhány év alatt is annyit változott, hogy szinte lehetetlen olyan megoldásokban gondolkodni, amelyeket az iskola egészében lehet használni. Ma már alig alkalmaznak füzeteket az ilyen típusú iskolákban.

A helyi tantervbe beépített és a fenntartó által elfogadott újdonságokat (kerékpározás, úszás, szövés, táboroztatás, stb.) finanszíroznia is kellett volna, erre azonban alig került sor.

1992. szeptember 1-jétől az intézményünk neve megváltozott, a Csongrád Megyei Közgyűlés Óvodája, Általános Iskolája és Diákotthona nevet kapta. A fenntartó az épületek állapotát felmérve 1991-ben 4,5 millió forintot biztosított felújításra¹⁰, ebből készült el iskolánk legszebb ékköve, az udvarunkat díszítő filigrán. Ezt az épületet tavasztól ősziig, a mai napig szívesen veszik birtokukba a gyerekek, nyári rendezvényeinknek szintén kedvenc helyszíne a fából készült játszótér.

1994. január 1-jétől gazdaságilag különvált az intézmény a Csongrád Megyei Gyermek- és Ifjúságvédő Intézetből, és a megyei önkormányzat önálló költségvetési intézménye lett, ahol a megyében egyedülként közép-súlyos értelmi fogyatékos tanulókat láttunk el. Az intézetben szakértői vélemény alapján 3–18 éves korú növendékeket fogadtunk az óvodai, iskolai és munkára felkészítő tagozatokban. A tanulói létszám viszonylag állandósult, 107–112 fő között mozgott, ennek következtében 10–13 tanulócsoporthoz alakítottunk ki. A diákotthoni férőhelyek betöltöttsége megközelítette a 100 %-ot. Az oktatás a tanulócsoporthoz számára előírt tantervi órákon történt. Nem kötelező tanóráként logopédiai, gyógytorna és szakköri foglalkozásokat működtettünk.

Mivel a családból érkező gyerekek többsége hátrányos helyzetű, a szülők kezdeményezésére az itt elhelyezettek lehetőségeinek javítására 1997 márciusában alapítványt hoztunk létre. „A Kutasi úti Általános Iskola és Diákotthon Sérült Gyermekéiért Alapítvány” 1998. május 18-án nyilvánították közhasznúvá. Célja többek között:

- az iskola műszaki felszereltségének javítása,
- a szabadidős tevékenységek bővítése,
- a diákotthon nyári programjainak támogatása,
- a hátrányos helyzetben lévő gyerekek oktatási és nevelési körülményeinek javítása,
- a tanulók testi fejlődésének elősegítése, képzési körök bővítése,
- a kirekesztettség érzésének csökkentése.

A kuratórium határozatai alapján az alapítvány az elkövetkező években elsősorban a tanulók tanulmányi kirándulásait támogatta, ezáltal valamennyi gyerek részesült az ide befizetett adományokból. Az alapítvány segítségével bővítettük az iskola műszaki felszereltséget videó, nyomtató, mikrofon stb. vásárlásával és támogattuk a nyári

¹⁰ Csongrád Megyei Közgyűlés 14/1991. (XII.27.) Kgy. számú rendelete.

Kozmutza Flóra nevét intézményünk 1999. június 19-én vette fel.

üdüléseket is. Az alapítvány kuratóriumának első elnöke Szilágyi Klára volt, őt Imre Ernőné váltotta.

1998-ban olyan új pedagógiai programot készítettünk, amelyben tükröződik a fenntartó elvárása, partnereink igénye, növendékeink speciális nevelési szükséglete és a tantestület több évtizedes szakmai tapasztalata. 1992-ig 3–16 éves korú középsúlyos értelmi fogyatékos gyerekeket oktattunk óvodai tagozaton, általános iskolai 1–8. osztályokban és munkára felkészítő csoportokban. Az 1993. évi Köznevelési Törvény alapján 18 évig hosszabbítható meg a tankötelezettség. A Nemzeti Alaptanterv bevezetését követően a 9–12. szakiskolai osztályok belépésével már 23 éves korig kitolható az értelmi fogyatékos tanulók tankötelezettségi kora.

A Művelődési és Köznevelési Minisztérium 1997-ben kiadta a speciális tantervek megalkotásának, a gyógypedagógiai iskolák önálló tartalmi szabályozásának céljából a fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének és iskolai fejlesztésének irányelveit. Pedagógiai programunk ennek megfelelően tartalmazza intézményünk működési elveit, célját, lehetőségeit és feladatait.

Ezen túl részt vettünk a korszerűtlen, két-három évtizeddel korábban készült foglalkoztató iskolai tankönyvek helyett készülő újak lektorálásában, véleményeztük a tantervi irányelvek munkapéldányait, hozzájárultunk a komplex tanulmányi verseny szervezésével kapcsolatos megújulási elképzelésekhez.

1998-ban a Nemzeti Hölgyklub adományaként a Simonyi utcai telephely két nagy hálótermében a vaságyak dekoratív, színes faágyakra lettek cserélve. 1999-ben készült el az óvodai szárny emeletráépítése. Itt két tantermet és egy könyvtárszobát alakítottunk ki. Saját költségvetésünkől megspóroltunk erre 1,5 millió forintot, a hiányzó összeget a fenntartó biztosította.

1998-ban felmerült annak lehetősége, hogy az iskola felvegye Kozmutza Flóra nevét. Gondos előkészítés után megkeresésünkre lánya az alábbi válaszlevelet küldte:

„Kedves Igazgatónő!

Köszönöm levelét, és kedves ajánlatukat, hogy az intézményüket édesanyámról akarják elnevezni. Nagyon jól esik, hogy erre gondoltak, hiszen a névfelvétel révén bizonyosan azt szeretnék kifejezni, hogy egyetértenek anyám céljaival és elképzeléseivel, és az ő szellemét akarják követni a gyógypedagógiában. Anyám egész életében igyekezett másokon segíteni, és elsősorban azokon, akiknek a legnagyobb szükségük volt rá. Tudniuk kell, hogy vannak már gyógypedagógiai intézmények, amelyek az ő nevét viselik, igaz, hogy az ország más részein: Salgótarjánban, Budafokon, Veszprémben, Abaújkéren és Sopronban. Ha Csongrád megyében is szeretnének a szellemiségének ilyen módon emléket állítani, természetesen beleegyezem abba, hogy az iskola az ő nevét kapja.

Szívélyes üdvözléssel: Illyés Mária”¹¹

¹¹ Illyés Mária levele, 1998. október 29.

Kozmutza Flóra festménye. Burkus József festőművész alkotása.

Kozmutza Flóra tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte, és közben két évig Párizsban a Sorbonne-on tanult. 1928-ban Párizsban írta meg bölcsészdoktori értekezését J. M. Guyau francia filozófus költőről, melyet 1931-ben védett meg Budapesten. Már több szemesztert is elvégzett a bölcsészkaron, amikor egy lapban egy cikket olvasott a gyógypedagógiáról, ami nagy hatással volt rá. 1931-ben filozófiából doktorált és jelentkezett a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolára. Tanárai – Szondi Lipót, Bárczi Gusztáv – nagy hatással voltak rá, 1934-ben szerzett itt oklevelet. 1937 februárjában megismerkedett József Attilával, majd a költő halála után 1939-ben kötött házasságot Illyés Gyulával. Pályakezddőként a főiskolán maradt gyakornokként, de időnként tanított különféle osztályokban is: a siketeknél, az úgynevezett nehezen nevelhetőknél és az értelmileg legsúlyosabban károsodottak osztályaiban is. Kezdetben Tóth Zoltán igazgató asszisztense volt, majd 1936 és 1940 között a Szondi Lipót, azután 1940 és 1944 között a Bárczi Gusztáv által vezetett Gyógypedagógiai Kórtani és Gyógytani Laboratórium munkatársa volt. Többek között a Lipótmezei Elmegyógyintézetben végzett lélektani vizsgálatokat. 1946-tól a főiskola Lélektani Laboratóriumát vezette, majd nyolc évig volt a főiskola főigazgatója. Főigazgatóként sokat tett a gyógypedagógiai hivatás társadalmi rangjának elismertetéséért. 1983-tól férje, Illyés Gyula halála után, a hagyatékának a rendezésével és közlésével foglalkozott.

A névadó ünnepségre 1999. június 19-én került sor.

Szilágyi Klára igazgatót munkatársai köszöntik nyugdíjba vonulása alkalmából.

Már 1995-ben megkezdődtek iskolánkban a lovasterápiás foglalkozások.

Kutasi úti épületünk az 1990-es években.

NEGYEDIK RÉSZ

2001-ben ismét igazgatóváltás következett be, a nyugdíjba vonuló Szilágyi Klárát Máténé Homoki Tünde követte az intézmény élén.

Máténé Homoki Tünde Veszprémben született 1964. április 12-én. Középiskolás és főiskolás korában a tanulás mellett taekwon-dózott, többszörös magyar bajnok és kétszeres Európa-bajnoki ezüstérmes volt. 1986-ban végzett a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán, mint oligofrénpedagógia-szurdopedagógia szakos gyógypedagógiai tanár. Sportbarátságából házasság lett, így költözött városunkba. 1986 januárjában Vásárhelyen töltötte főiskolai gyakorlatát, első munkahelye is ez lett 1986. augusztus 1-jétől. 2000-ben tett pedagógus szakvizsgát közoktatási vezető szakon, majd 2010-ben speciális pedagógia képesítést szerzett a prágai J. A. Komensky Egyetem mesterképzésében.

Gyógypedagógusként 25 évig értelmileg akadályozott gyermekekkel foglalkozott. A koragyermekkori intervencióban, gyógypedagógiai óvodában, általános iskolai, készségfejlesztő speciális szakiskolai és fejlesztő iskolai területeken szerzett gyakorlati tapasztalatokat. 2001 és 2007 között ellátta az intézmény igazgatói teendőit. Ezt követően a Szegvár-Mártély Közoktatási Intézményfenntartó Társulás vezetője volt.

2004-től külső oktatóként kapcsolódott be a szegedi gyógypedagógus-képzésbe, 2009-től lett a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar főállású oktatója. Az értelmileg akadályozottak pedagógiája szakcsoportban tevékenykedik, tantárgyai a módszertani tartalmú és gyakorlati jellegű kurzusok. Irányítja és szervezi a gyógypedagógiai szakos hallgatók gyakorlatait a kar külső partnerintézményeiben, így a Kozmutza Flóra Általános Iskolában és Szakiskolában. Tagja és titkára a Kar Gyakorlati Képzési Bizottságának.

Jelenleg PhD. tanulmányokat is folytat a Pécsi Tudományegyetem BTK „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolájában. Kutatási területe az értelmileg akadályozott tanulók tankönyveinek vizsgálata a gyógypedagógiai paradigmaváltás tükrében.

Rendkívül innovatív, ötletekkel teli munkatársi közösséget örökölt meg elődjétől. Az átmenetet Szalai Lászlóné biztosította, akivel első közös feladataik egyike az intézmény 50 éves fennállásához méltó jubileumi ünnepség megszervezése lett. Az igazgatónő szemléletváltozását tükrözte, hogy ezt nem az iskola falai között rendezte, hanem nyitottak a város egyéb iskolái, intézményei felé. Megtisztelő volt számunkra, hogy ennek elismeréseként a szakmai konferenciát a Polgármesteri Hivatal Dísztermében tarthattuk 2002. április 18-án.

„Az intézetben lakó gyerekek rövid ünnepi műsorral készültek, amit nagy örömmel mutattak be a pedagógusoknak. A konferenciát dr. Frank József, a Csongrád Megyei

*Az intézmény 50 éves fennállása alkalmából rendezett konferencián
Czeizel Endre tartja előadását.*

*2005. április 29-én iskolánk rendezte a munkahelyi gyakorlat projekt szakmai konferenciáját,
melyen megjelent Tóth Egon, a Fogytékos Gyermekek, Tanulók Felzárkóztatásáért
Országos Közalapítvány elnöke.*

Községi elnöke nyitotta meg, majd köszöntőt mondott Almási István alpolgármester (...) Máténé Homoki Tünde igazgató az intézet nevében köszöntötte a megjelenteket, majd átadta a szót az előadóknak. Az örökletes tényezők és a környezeti hatások a személyiség fejlődésében címmel dr. Czeizel Endre professzor tartott előadást. Elmondta, hogy koraszülötként jövünk a világra, az emberi agy 70 százaléka a születés után alakul ki, és innen jön az anyaságnak mindent felülmúló társadalmi jelentősége, mert egy gyermek életében a születés utáni hat hónap a legfontosabb. Ha egy gyermek intézetbe kerül, a legjobb és legszínvonalasabb gondoskodás mellett sem kapja meg az egyénre szóló és állandó, folyamatos szereteteli anyai kontaktust.

A hiperaktivitás és figyelemzavar felismerése és diagnosztizálása volt a témája a Czigányné Rózsa Enikő, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar Pszichopedagógiai Tanszék adjunktusa által tartott előadásnak.

A vásárhelyi Kutasi úton található intézmény falán április 18-án Kozmutza Flóra gyógypedagógus, pszichológus, francia-német-magyar szakos tanár nevét viselő tábla lett elhelyezve. Délután három órakor Ott József, a Csongrád Megyei Közgyűlés alelnökének és társintézmények vezetőinek részvételével megkoszorúzták a névtáblát majd megnyitották az iskolában megrendezett intézménytörténeti kiállítást. (...)

*Április 19-én délelőtt a Petőfi Sándor Művelődési Központban Kulturális fesztivált rendeztek, majd délután bográcsban főtt marhapörköltre várta a szakszervezet és az iskola vezetősége a nyugdíjasokat.*¹²

Ötven év egy intézmény életében mérföldkő, amelyet meg kell örökíteni az utókor számára. A jubileum jegyében – a vásárhelyi iskolák körében is úttörő módon – az iskola alapítványának támogatásával kiadványt jelentettünk meg. Egy rövid intézménytörténeti bevezető után, akkori legfontosabb szakmai feladatainkról adtunk keresztmetszetet, beszámoltunk sikereinkről, nehézségeinkről, majd sorba vettük azokat a munkatársakat, akik a jubileum évében ebben a közösségben dolgoztak. Megtisztelt bennünket dr. Hatos Gyula európai hírű gyógypedagógus, az ELTE Bárczi Gusztáv Főiskolai Kar főiskolai tanára, aki előszót írt a kiadványhoz. A 104 oldalas füzet a Szoliter Kft nyomdájában készült, felelős szerkesztője Máténé Homoki Tünde volt, összeállításában közreműködött Szalai Lászlóné, Beller Edit, Imre Ernőné, Rózsa Judit, Megyesi Istvánné és Major Katalin.

A jubileum alkalmából jelent meg először az iskola rendezvényein a két tenyér oltalmában tört szárnyú madarat ábrázoló embléma. Az intézmény nevelési céljait szimbolizáló logó megalkotására pályázatot hirdettünk meg a dolgozók körében, amit Tamasik Ágnes gyermekfelügyelő nyert meg. A továbbiakban ezt a szimbolikus ábrát használtuk pedagógiai dokumentumainkon, leveleinken, kiadványainkon, és ennyi idő után elmondható, hogy közel került tanulóinkhoz, teljes mértékben beváltotta a hozzá fűzött reményeket.

¹² Promenad.hu, 2002. április 24.

Tanulóink a munkahelyi gyakorlat programon a Dél-Virág Kertészetben, az Apolló Cipőipari KTSz-ben és a Szilikát Agyagipari Szövetkezet voltak.

2002-ben Szegeden is megindult a gyógypedagógus képzés. A képzés beindításánál bábáskodó dr. Gácser József és Varga Imre már az első évben megkeresték intézményünket és gyakorlati partnerként számítottak ránk. Ez a rendkívül megtisztelő felkérés nagy kihívást jelentett valamennyi gyógypedagógus számára. A szakmai kapcsolat mind a mai napig fennmaradt és kiteljesedett, több száz fiatal gyógypedagógus-jelölt teljesítette gyakorlatait az intézmény falai között.

Országos kapcsolatépítéseinél azt tapasztaltuk, hogy a még tanköteles korú, de 14–15 éves korban az iskolát befejező gyerekek részére nincs olyan középiskola, ahol továbbtanulhatnának. A szülők igényeit felmérve, határozott lépéseket tettünk a fenntartó Csongrád Megyei Önkormányzatnál annak érdekében, hogy középfokú oktatást indíthassunk be a középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek számára. Miután támogatásra talált elképzelésünk, a 2002/2003-as tanévben elindult az első készségfejlesztő speciális osztály az iskolában. Ez a magyar közoktatás legfiatalabb iskolatípusa mind a mai napig. Négy tanéves rendszert jelent, ami két nagyobb szakaszra bontható. A 9–10. osztályban az addig elsajátított ismereteket tartják szinten, ezen kívül megkezdődik a pályaorientáció, aminek során különböző munkatevékenységeket ismernek meg modul rendszerben. Erre épül a 11–12. osztály, ahol a csekély számú közismereti órák mellett a képzési idő kétharmadában munkára történő felkészítés zajlik.

Mások tapasztalatainak megismerésére 2003-ban beléptünk a Magyar Speciális Szakiskolák Országos Szövetségébe. Ahogy elindult a középiskolai oktatás, a Fogyatékos Gyermekéért Országos Közalapítvány pályázatot hirdetett munkahelyi gyakorlat program indítására, értelmileg akadályozott fiatalok szakképzésére integrált külső gyakorlati helyek bekapcsolásával. Ehhez a modern, európai szemléletű programhoz csatlakoztunk, amelynek lényege, hogy nem a sorstársakkal, védett körülmények között dolgoznak tanulók, hanem integráltan, többségi munkahelyeken. Komoly minősítéssel estünk át, első körben öt intézmény kezdte el a megvalósítást, iskolánk a második öt intézmény közé került be. A program módszertanát könnyen át tudtuk venni, az teljesen bele illett az iskola gyógypedagógiai nevelésének szemléletébe, a nagy kihívást az jelentette, hogy találjunk ehhez fogadó munkahelyeket. Több megkeresett munkáltató nem tudta összeegyeztetni az értelmi fogyatékos személyt azzal, hogy ő munkára alkalmas lehet. Végül személyes ismeretség révén a meggyőző kommunikáció eredménye az lett, hogy legalább a kipróbálás lehetőségét felvállalták. Az első munkahelyek a Tesco Áruház, a Dél-Virág Kertészet, a Kovács-Küry Idősek Otthona és a Kerampack Agyagipari Szövetkezet voltak.

Ünnepség keretében fogadtuk 2004. február 5-én a pályázaton elnyert Toyota mikrobuszt.

A nehéz kezdést követően olyan sikeresen folytatódott a program, hogy 2005. április 29-én iskolánk rendezhette a Munkahelyi Gyakorlat Projekt szakmai konferenciáját *Helyünk a munka világában* címmel, melyen megjelent Tóth Egon, a Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány elnöke. Ez volt az az időszak, amikor a pályázatok tárháza nyílt meg az oktatási intézmények előtt. Az egyik ilyen pályázaton a különleges gondozás igénybevételéhez szükséges mikrobuszra lehetett pályázni. Mivel 1990 óta elindult a korai fejlesztés, úgy gondoltuk, reális esélyünk lehet a pályázaton. 35 pályázó közül választották ki a hét nyertes iskolát. A kedvező elbírálás során nagy hangsúlyt kapott, hogy nálunk komoly szakmai múltra tekintett vissza a korai ellátás és fejlesztő felkészítés, hogy Vásárhely vonzáskörzete indokolta a beszerzést, és hogy színvonalas pályázatot adtunk be.¹³ A mikrobusz elnyerése kiemelkedő jelentőséggel hatott (és hat ma is) az intézmény életére, ennek megfelelően ünnepség keretében fogadtuk és avattuk a járművet 2004. február 5-én.

A Toyota mikrobusz lehetőséget adott arra, hogy ne csak a gyerekekre irányuljon figyelmünk, hanem összpontosíthassunk az őket körül vevő legszűkebb társadalmi közegre, a családra. Sokszor azt érzékeltük, hogy a gyermek problémája eltörpül a család problémájához képest.

Fontos törekvésünk, hogy ne csak a gyerekek részére bővítsük szolgáltatásainkat, hanem az őket nevelő családokra is nagyobb figyelmet fordítsunk. A szülősegítő szolgáltatások egyik része volt, hogy a gyerekeket szállítottuk otthonuk és az iskola között, a másik pedig, hogy megjelentettünk egy kiadványt *Kéznyújtás az első lépésekért* címmel, ami kifejezetten a korai fejlesztő munkára hívta fel a figyelmet. *„Az emberi képességek az első életévekben fejlődnek a leggyorsabban. A kisgyermekek ehhez a szülőktől megfelelő körülményeket, gondoskodó szeretetet kapnak és így eljutnak képességeik legfelső határáig. Azonban nem minden kisgyermek fejlődése töretlen. Sajnos számos olyan rizikótényező van, ami ezt befolyásolja. Szeretnénk segíteni, támaszt nyújtani azoknak a szülőknek, akiket nyugtalanító érzések gyötörnek kisgyermekük fejlődése tekintetében, vagy bizonytalanok abban, hogy lépést tart-e kortársaival.*

Ha nem értik, hogy gyermekük bizonyos életkor betöltése után még nem jár, vagy nem beszél, esetleg nem úgy figyel, mint ahogy az elvárható lenne, a védőnővel és gyermekgyógyász szakorossal történő megbeszélés mellett forduljanak bizalommal hozzánk, keressék fel intézményünket! Aggodalmaikat megbeszéljük Önökkel, és szükség esetén pedagógiai segítséget nyújtunk a további lépésekhez.”¹⁴

A kiadványt elsősorban a szülőkhöz juttattuk el, de kaptak belőle a gyermekorvosok és védőnők is.

¹³ Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány 674/2003. számú levele

¹⁴ Kéznyújtás az első lépésekért, Hmvhely, 2004, Kozmutza Flóra Oktatási Intézmény kiadása.

*2005. június 11-én ünnepeltük névadónk születési centenáriumát.
Ekkor avattuk Návay Sándor szobrát és kaptuk meg Burkus József festőművész
Kozmutza Flórát ábrázoló festményét.*

Minden évben pályáztunk szülősegítő klub szervezésére is, akkor indítottuk el az Együtt könnyebb családi napokat. Ennek keretében a gyermeknap nem csak a tanulóknak szólt, hanem olyan programokat iktattunk be, hogy a család együtt szórakozhasson.

A fiatal, menedzser típusú igazgatónő – elődeihez hasonlóan – szívügyének tekintette az iskola fejlesztését. Ő is egyik legfontosabb feladatának tartotta, hogy mindent megtegyen a fenntartó azon pályázatainak sikere érdekében, amellyel egy új iskola építését tervezte. Az egyre szűkülő pénzügyi lehetőségek ellenére még látott esélyt arra, hogy az öreg épületet kiválthadják egy új, modern, európai szintű intézménnyel. Ez a remény egészen 2004-ig fennállt, ekkor erőteljes szemléletváltás történt a pályázatok elbírálásában: nem adtak támogatást a sajátos nevelési igényű gyermekeket külön nevelő intézmények rekonstrukciójára, inkább a lakásotthoni elhelyezéseket szorgalmazták. Az is igaz, hogy az állami gondozott gyermekek aránya fokozatosan csökkent, az induláskori 100 %-hoz, és az 1970-es évekbeli 50 %-hoz képest ekkorra 14–16 főben állapodott meg. Maradt a másik lehetőség: a meglevő infrastruktúra körülményei között az itt levő gyerekek helyzetének folyamatos javítása. Erre az időszakra esik a vizesblokkok újbóli felújítása, a diákotthon megmaradt emeletes vaságyainak lecserélése fenyőbútorra, ezzel otthonosabbá tétele.

2005-ben méltóképpen emlékeztünk meg az intézmény névadójának, Kozmutza Flórának születési centenáriumáról. Olyan rendezvénysorozatot szerveztünk, ami nem csak az iskola falain belül élők számára volt fontos, hanem lehetőséget biztosított az intézmény társadalmi integrálódására is. Maradandó emlékből gondolkodtunk, olyanban, ami tanulóiknak befogadható, amit megfoghatnak, körül ölelhetnek. Burkus József szülő ötletére és segítségével jött létre az udvari díszkút, ami azóta intézményünk jelképe. A szülők és dolgozók „téglaegyeiből” és Alapítványunk támogatásával vált valósággá Návay Sándor szobrászművész alkotása, amit 2005. június 11-én avattunk fel. Burkus József festőművész egy Kozmutza Flórát ábrázoló festményt adományozott közösségünknek.

A díszkúthoz és a Kozmutza centenáriumhoz kapcsolódik egy másik esemény, a Kozmutza Flóra Díj alapítása. Évenként négy díjat adunk át, a gyógypedagógusokon kívül a nevelőmunkát segítő alkalmazottak, valamint a gazdasági és technikai dolgozók közül is választunk, hangsúlyozva ezzel az iskola életében kiérdemelt fontosságukat. A negyedik díjat a legpéldamutatóbb végzős diák kaphatja meg a nevelőtestület javaslata alapján.

2005. december 9-én került sor gyermekotthonunk avatására. A házat Ott József, a Csongrád Megyei Közgyűlés alelnöke adta át.

A Kozmutza Flóra Díjat 2012-ig az alábbiak érdemelték ki:

év	gyógyypedagógusok	pedagógiai munkát segítő	gazdasági és technikai dolgozók	tanulók
2005	Máténé Homoki Tünde	Szíjjártó Ernőné	Kovács Istvánné	Nagy Enikő
2006	Juhászné Kispál Erika	Tóth Iászlóné	Nagyné Bodrogi Julianna	Kiss Csaba
2007	Rózsa Judit	Polyák Istvánné	Mosoni Sándorné	Kónya Csaba
2008	Megyesi Istvánné	Molnár Péterné	Mérges Tamásné	Nagy Emese
2009	Beller Edit	Vas Ágnes	Finta Józsefné	Kovács Szabrina
2010	Imre Ernőné	Szücsné Kis Magdolna	Gajdán Attila	Kéri Zsolt
2011	Simon Emese	Asztalosné Albert Éva	Baloghné Égető Magdolna	Kertész Ferenc
2012	Ságodiné Samu Edit	Bagi Szilvia	Miklós István	Martók Mihály

A Kozmutza centenáriumot az egész magyar gyógyypedagógia megünnepelte. A központi ünnepségre az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógyypedagógiai Főiskolai Karon került sor. Nagy megtiszteltetés érte az iskolát azzal, hogy ezen az eseményen Máténé Homoki Tünde igazgató is tarthatott egy előadást. Erre az alkalomra készült el egy meglehetősen kis példányszámú kiadvány *Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flóra nevű iskolák és a hagyományörzés* címmel, melynek elkészítésében az iskola nevelőtestülete és Mérges Tamásné vállalt vezető szerepet.

A jogi környezet változása, a gyermekvédelmi törvénnyel kapcsolatos modernizáció azt hozta, hogy nem lehetett a továbbiakban nagy létszámú és zsúfolt diákotthoni körülmények között biztosítani az állami gondozott gyerekek gyermekotthoni elhelyezését, a gyermekvédelmi szakellátást ki kellett váltani családiasabb lakóotthoni körülményekkel. A sikeres fenntartói pályázatot követően nem volt egyszerű megtalálni a megfelelő otthont számukra. Figyelembe kellett venni azokat a szigorú előírásokat, amik meghatározták az épület jövőbeni arculatát. Több mint ötven ingatlant néztünk meg, mire sikerült megtalálni a Klauzál utca 12. szám alatti lakóházat. A kiválasztásnál fontos szempont volt, hogy tipikus vásárhelyi polgári épületről volt szó, két lakóegységből állt, ami két szervezeti egység létrehozását biztosította, és a belváros valamint az iskola között félúton található, tehát integrálódhatnak a gyerekek a városi közegbe, ugyanakkor bejárásuk az iskolába is megoldható. A lakóház kialakítása két nyolc fős csoport szervezését tette lehetővé. A nagyobb lányok az úgynevezett Napházba, a kisebb gyermekek a Gyöngyházba költöztek be. 2005. december 9-én került sor az ünnepélyes avatására. Ott Józseftől, a Csongrád Megyei Közgyűlés alelnökétől Tóth Nikolettától, az új gyermekotthon vezetője vette át a ház kulcsait.

*A moszkvai konferencia résztvevőinek egy csoportja.
A kép jobb szélén Balogné Égető Magdolna, mellette Máténé Homiki Tünde.*

*Először jártak külföldön tanulóink, amikor a szlovákiai Kolarovóban
művészeti fesztiválon léptek fel.*

A magyar gyógypedagógia hagyományos és évente megrendezésre kerülő kiemelkedő szakmai eseménye a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete (MAGYE) konferenciája. A három napos tanácskozás megszervezésének és lebonyolításának jogát rang megkapni. A XXXIV. Országos Szakmai Konferencia megrendezésére kapott megbízást intézményünk az Aranyossy Ágoston Általános Iskolával közösen és ezen innovációból, kreativitásból, munkabírásból kiválóra vizsgázott a testület. 2006. június 22-én, a nyitó, plenáris ülésen 550 fölötti volt a megjelentek száma, – pótszékeket kellett elhelyezni a Fekete Sas dísztermébe – de egyedülálló módon a többi előadáson is több mint négyszázan vettek részt az ország különböző pontjairól. A plenáris ülésen dr. Németh Ágnes, dr. Kálmán Zsófia, dr. Torda Ágnes és dr. Varga István előadásai hangzottak el. A második és harmadik napon külön szekcióban tanácskoztak a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete és a Magyar Fonetikai, Foniátriai és Logopédiai Társaság tagjai. Intézményünk képviselőjében előadást tartott Máténé Homoki Tünde és Hurgulyné Horváth Brigitta testnevelő-gyógypedagógus is. A szervezőmunkát a MAGYE Elnöksége az Egyesületi Munkáért elismeréssel jutalmazta, Máténé Homoki Tünde igazgatót Bárczi Gusztáv Emlékéremmel tüntette ki.

A MAGYE-n megjelentek orosz gyógypedagógusok is, s miután nagyon megtetszett nekik a konferencia, 2006 decemberében meghívták Máténé Homoki Tünde igazgatót és Balogné Égető Magdolna gazdasági vezetőt az ottani gyógypedagógusok találkozója, ahol az igazgatónő előadásában bemutathatta az intézményünkben folyó széles spektrumú gyógypedagógiai tevékenységet.

Szakmai feladataink egyik fontos iránya volt megoldani azoknak a gyerekeknek a helyzetét, akik a középsúlyosan értelmi fogyatékos gyerekek iskolai csoportjaiban nem tudnak eredményesen haladni. 2005-ben módosították a Köznevelési Törvényt és a magyar gyógypedagógia lehetőséget kapott arra, hogy a súlyosan-halmozottan fogyatékos tanulóknak is megszervezze a minden napos iskoláztatását. Ez lett a fejlesztő iskolai oktatás, aminek az országban elsők között próbáltuk megteremteni feltételeit intézményünkben. A város és a megyei önkormányzat ingatlancsere útján megállapodott abban, hogy a szomszédos, használaton kívüli óvodát megkaphassuk. Ez lett annak a pályázatnak az önrésze, mellyel pályázni tudtunk a Fogyatékos Gyermekért Országos Közalapítvány kiírására. Példaértékű pályázatunkkal már az első körben nyertünk annyi pénzt, hogy nem csak felújítani, hanem akadálymentesíteni is tudtuk az épületet. Mérföldkő a súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek gyógypedagógiai ellátásában, hogy 2006. szeptember 1-jén megindulhatott számunkra is a tanítás.

A pályázat kiírója felkérte azokat az intézményeket, akik modell értéküként elindították a fejlesztő iskolai oktatást, hogy első tapasztalataikat tegyék közkinccsé. A kiadvány első tanulmányát az iskolai munkatársai, Máténé Homoki Tünde és Jakabfi Zoltán jegyezték.

2007. május 24–25. között intézményünk rendezte a Koncz Dezső országos tanulmányi verseny döntőjét.

Eredményeink és rendezvényszervezéseink elismeréseként 2006-ban felkérést kaptunk az Oktatási Hivaltól, hogy rendezzük meg a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók 2007. évi országos tanulmányi versenyét. Ez nem csak egyszerű szervezési munka, annál jóval több, hiszen a teljes szakmai programot, az állomások versenyfeladatait is nevelőtestületünknek kellett összeállítani. Az országos eseményhez kapcsolódóan újabb kiadvánnyal is gazdagosodott az intézmény *Tücsökkórus..., avagy szeretettel nevelni* címmel. A versenyen megjelent és nagy elismeréssel nyilatkozott a rendezésről Pósfai Péter, az OKÉV Főigazgatója, Mikecz Pálné gyógypedagógiai szaktanácsadó és dr. Radványi Katalin főiskolai tanár. A tanulmányi versenyünkről beszámoló jelent meg Gyógypedagógiai szemlében is dr. Hatos Gyula tollából.

„Ezen a tavaszon is május 24–25. között – Hódmezővásárhelyen megtartották az idei Koncz Dezső országos tanulmányi verseny döntőjét az értelmileg akadályozott gyermekek iskolái számára. Immár huszonharmadik alkalommal. Ez a szám sokat mond: egy olyan kezdeményezést jelent, amely életképes, időtálló, amelynek értelme van, megmozgató, ösztönző tanulónak, tanárnak. Programot ad a felsős gyermekeknek és tanáraiknak. Azt bizonyítja, hogy az értelmileg akadályozottsággal élő gyermekek tanítása, nevelése teljesítményt hordoz (nem csak foglalkoztat, szoktat, ahogy régen gondolták).

Kezdetől e versenyeket három területre írták ki: önmaguk ellátása és a környezetükben való önállóság bizonyítására, tájékozottságuk megmutatására és testi ügyességük, egyszerű sporttevékenységben való jártasságuk bemutatására. A 2007-es versenykiírás így fogalmaz: a verseny célja: szociális készségek és a rehabilitáltsági szint mérése, új, megváltozott szituációkban. (...) Az idén az erdei iskola volt az a keret, benne bizonyítani, mit tudnak a tanulók a természeti környezetről, az erdő életéről, hogyan készülne egy túrára, és milyen ügyesek az erdei akadályversenyen – ami kilenc ügyességi feladat teljesítését jelentette.

Az ország több mint negyven iskolájából (...) nyolc csapat jutott az országos döntőbe. A rendező, a hódmezővásárhelyi iskola ez alkalommal külön kis – nagyon igényes kiállítású – tájékoztató könyvecskét adott közre, benne az iskola bemutatásával és a versenyfeltételek leírásával. Ezért érdemes erről szólni. A bemutatkozás során, ahol az óvodáról, iskoláról, szakiskoláról és a bentlakásos otthonokról szólnak, bemutatják még a különféle terápiás formákat (lovaglás, úszásoktatás, konduktív pedagógiai eljárások), a tehetséggondozást. (...) Nem hagyják ki a halmozottan, súlyosan sérült értelmileg akadályozott gyermekek számára szervezett fejlesztő iskolai oktatást (ahogy ők nevezik FIOK-ot), ami ténylegesen ma már külföldön az értelmileg akadályozott gyermekek iskolájának szerves része, nálunk is kezd elterjedni. A kötetet a gyógypedagógiát tanuló kiegészítő szakos pedagógus hallgatók beszámolóival és az iskolai alapítvány híreivel zárják.

*A Köztársasági Elnök felesége, Sólyom Erzsébet asszony tett látogatást iskolánkban
2007. január 31-én.*

Köszönet illeti a közreadókat, a fényképekkel magukat vállalókat ezért a dokumentum értékű munkáért. Bizonyítja, hogy van élet iskoláinkban, biztatást ad kollégáknak, szülőknek, örömet a gyermekeknek, akik viszontlátják magukat a képeken. Egyre nagyobb szükség van arra, hogy a kisebb, nagyobb közösségeknek, társadalmi, gazdasági, politikai irányítóknak megmutassuk kik vagyunk, mire törekszünk, milyen sokrétű és eredményes az a munka, amely ma a gyógypedagógiai intézményekben folyik. (Tücsökkórus... avagy szeretettel nevelni. Összeállította és szerkesztette Beller Edit, felelős szerkesztő: Máténé Homoki Tünde, Hódmezővásárhely, 2007.)”¹⁵

A 2007-es év egyik kiemelkedő eseménye a Köztársasági Elnök feleségének, Sólyom Erzsébet Asszonynak január 31-i vendégül látása volt. A Köztársasági Elnök Úr a magyarországi Nemzeti Parkokban tett látogatásai során érkezett Csongrád megyébe. Felesége keresett egy olyan találkozási lehetőséget, ahol hátrányos helyzetű, vagy nagycsaládosokkal foglalkozó intézményeket meglátogathat és támogatást nyújthat. Választása intézményünkre esett. Elsősorban a gyerekek között kívánt lenni, végigjárta az iskolát, megnézett foglalkozásokat és ajándékokat hozott tanulóinknak.

„Sólyom Erzsébet nagy elismeréssel és megbecsüléssel beszélt az intézmény dolgozóiról. Látszik, hogy hatalmas szeretettel és türelemmel foglalkoznak az iskola dolgozói a gyerekekkel. A Nagycsaládosok Országos Egyesületének kuratóriumi tagja vagyok, fontosnak érzem, hogy támogassam a szervezet munkáját, ugyanis nekem kilenc unokám van – mondta Erzsébet asszony.”¹⁶

Az iskola évkönyvébe az alábbi bejegyzést írta:

„Megható volt tapasztalni, azt a nagy szeretetet, sok gondoskodást, ahogy a tanárok, fejlesztők, gondozók itt a gyerekekkel foglalkoznak. Mindig emlékezni fogok erre a látogatásra, és (ahol csak segíteni tudok), igyekezni fogok a sérült gyermekek ügyét támogatni. Szeretettel: Sólyom Erzsébet.”

A látogatás folytatása egy elismerő levél lett, majd az év utolsó napjaiban a Köztársasági Elnök meghívta Máténé Homoki Tündét egy látogatásra a Sándor-palotába.

¹⁵ dr. Hatos Gyula: Huszonharmadik alkalommal, Gyógypedagógiai Szemle, 2008/1.

¹⁶ hodmezovasarhely.hu, 2007. február 10.

ISKOLÁNK IGAZGATÓI II.

Ludescher Loránd
1969-1986

Szilágyi Klára
1986-2001

Kurucz Istvánné
2007-2008

Máténé Homoki Tünde
2001-2007

Megyesi Istvánné
2008-

ÖTÖDIK RÉSZ

Csongrád Megye Közgyűlése 2007. július 28-ai ülésén új koncepciót fogadott el a közoktatási intézmények feladatainak ellátására.¹⁷ 2007. augusztus 1-jétől tekintélyes múltú gyógypedagógiai intézmények szervezeti átalakítása valósult meg. Iskolánk tagintézménye lett a szentesi Rigó Alajos Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Gyermekotthon, valamint annak Csongrádi Tagintézménye. Ezzel a dátummal Kurucz Istvánnét, a Csongrádi Tagintézmény tagozatvezetőjét bízták meg igazgatónak, akinek munkáját továbbra is Megyesi Istvánné igazgatóhelyettes segítette.

2008 tavaszán, a törvényi kötelezettségeknek megfelelően, a fenntartó kiírta az igazgatói pályázatot. A tantestület szeretne volna elérni, hogy a székhelyintézményből kerüljön ki az összevont intézmény igazgatója. Megnyerték az ügynek Megyesi Istvánné igazgatóhelyettest, hogy pályázzon a posztra. A többcélú, és most már közös igazgatású közoktatási intézmény igazgatójává a fenntartó 2008. augusztus 1-én nevezte ki.

Megyesi Istvánné 1967. október 27-én született Makón. 1989-ben végzett a Szarvasi Óvónőképző Intézetben, 2000-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Gyógypedagógiai Tanári Szakán oligofrénpedagógia-logopédia szakos gyógypedagógiai tanári diplomát szerzett. 2009-ben az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar továbbképző központjában pedagógus szakvizsgát tett. 1990-ben került az intézménybe, ahol 1994-ig diákotthoni nevelőtanárként dolgozott. 1994-től 2002-ig gyógypedagógia csoportot vezetett az óvodában, osztályfőnök volt az iskolában. A kötelező óráiban habilitációs beszélterápiás foglalkozásokat tartott. 2001-től részt vett a minőségfejlesztési tevékenységekben. 2002-től vezette a minőségfejlesztési munkacsoportot. Jelentős részt vállalt a pályázati támogatások megszerzésében. 2003-tól koordinátora volt a pályázati forrásból finanszírozott Munkahelyi Gyakorlat Projektnek. 2002-ben nevezték ki általános igazgatóhelyettesnek. 2008. július 1-től tölti be az igazgatói munkakört. Igazgatóhelyettesként csatlakozott ahhoz a vezetői teamhez, mellyel intézményünk a régióban és országosan is elismert lett. Elkötelezetten törekedett és törekszik arra, hogy az iskola növendékei a gyógypedagógiai szolgáltatásokat egyéni szükségleteiknek megfelelően, a lehető legjobb minőségben kapják meg.

Az összevonással hasonló profilú, de különböző szervezeti kultúrájú intézmények kerültek egy új, eddig ki nem próbált szervezeti struktúrába. Mivel minden intézménynek más volt a feladat ellátási kötelezettsége egységes Szervezeti és Működési Szabályzatot és ezzel együtt sajátos vezetési struktúrát és gazdasági szervezetet kellett létre hozni.

¹⁷ Csongrád Megye Közgyűlése 90/2007. (VI.28.) Kgy. számú határozata.

*Mi még szeretjük,
amikor mesét mondanak
nekünk.*

*Tanulmányi
kiránduláson,
Szarvason.*

*Nincs annál nagyobb
öröm, ha ajándékot
kapunk.*

Át kellett tekinteni a szakmai munkát meghatározó dokumentumokat úgy, hogy mindenben érvényesüljön a fenntartó racionalizálással és költségtakarékos működtetéssel kapcsolatos elvárása. A más fajta igényeknek megfelelően alapos szemléletváltásra volt szükség elsősorban az irányítói szinteken. Két évig tartott a vezetői team-ek kialakítása, az olyan emberek megtalálása, akik a kihívásoknak és az elvárásoknak megfelelnek, s a dolgozói közösségek is elfogadják őket.

Nem segítette folyamatot, hogy a közoktatás rendszere ebben az időszakban szüntelen átalakuláson esett át. Ennek részeként 2007-ben – nagy szívfájdalmunkra – elveszítette intézményünk a korai fejlesztést, ami átkerült az Aranyossy Ágoston Általános Iskolába. A pályázatoknál, a pénzügyi lehetőségeknél is lépéshátrányba kerültünk, mert a központi szabályzók az integráció tevékenységét megcélzó intézményeket részesítették előnyben.

Minden nehézség ellenére a rengeteg befektetett munka 2010-re meghozta gyümölcsét, a tanuló létszámot folyamatosan tudtuk növelni – 16 csoportról mára 19-re emelkedett – ami a szülői bizalom erősödését jelzi, a készségfejlesztő speciális szakiskola pedig az iskola egyik büszkesége lett. A dolgozók száma össz-intézményi szinten már meghaladta a 245 főt, tanulólétszámunk pedig a tanév indításakor 395 fő volt. Önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezünk, és a céltudatos beosztásnak köszönhetően tárgyi fejlesztéseket is meg tudunk valósítani. Ekkor lettek felújítva a fürdőszobák, készült el a tető az új esőcsatornákkal, a kerékpártároló és a tankonyha.

A Csongrád Megyei Közgyűlés a hatékonyabb, költségtakarékosabb működés érdekében 2011-ben további átszervezéseket hajtott végre. Ekkor kerültek teljes összevonásra a megyei önkormányzat fenntartásában működő sajátos nevelési igényű tanulók szegregált és/vagy integrált nevelését oktatását ellátó intézmények.¹⁸ Tagintézményünk lett a makói Pápay Endre Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakiskola és az addig vele közös irányítás alatt álló szegedi Klúg Péter Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakiskola. Iskolánk új neve 2011. augusztus 1-jétől Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény lett. Ezek az összevonások, még ha meghozzák is a szakmai elvárásokat, bizony az addig független és önálló intézmények dolgozói és vezetői körében sokszor ellenérzéseket szülnek. A megváltozott szervezeti és vezetési feltételek között iskolánk vezetése elsősorban arra törekedett, hogy az intézmény hagyományait, értékeit, az itt elért szakmai szolgáltatás színvonalát megőrizze, miközben a tagintézményekkel összehangoltan, kooperatívan tudjanak dolgozni, a közöttük lévő szintbeli különbségeket kiegyenlítsék.

¹⁸ Csongrád Megye Közgyűlése 108/2011. (VI.27.) Kgy. számú határozata.

*Erdélyi Noémi
több éven keresztül
kutyaterápiával kezelte
tanulóinkat.*

*Konduktív
mozgásterápiás
foglalkozást tart
Grüber Edina
konduktor.*

*Ugye milyen nehéz ezt
szépen kimondani?
– logopédia órát tart
Türné Gál Anikó.*

A közigazgatási és közoktatási rendszerünk erőteljes változásai között, kibővült feladatkörű intézményünk meg tudott újulni, tovább tudta erősíteni szerepét, a közoktatás sokrétűségében megtalálta helyét. Tanulói létszámunk az elmúlt öt évben folyamatos emelkedést mutatott annak ellenére, hogy az intézmény célcsoportjánál, az értelmileg akadályozottak esetében is megvalósult a szabad iskolaválasztás lehetősége. Ennek okát abban látjuk, hogy a korai fejlesztésben részt vevő gyermekek a harmadik életévüket betöltve folyamatosan kerülnek be az óvodai fejlesztésbe. A gyógypedagógiai óvodánkba járó gyermekek szülei a személyre szóló komplex fejlesztés és egyéni rehabilitációs lehetőségek miatt a tankötelezettségi kor elérése után is ragaszkodnak iskolánkhoz. A 2006/2007-es tanévtől az országban elsők között felvállaltuk a súlyos, halmozottan sérült gyermekek fejlesztőiskolai oktatását. Végül a nyolcadik osztályt végzett tanulóink speciális szakiskolai oktatása az egyetlen továbbtanulási lehetőség a térségben az értelmileg akadályozott tanulók számára. Rövid kitérőt követően 2010 szeptemberétől ismét lehetőséget kaptunk a korai fejlesztés feladatának ellátására. Eszközparkunkat bővítettük, széles körű népszerűsítő tevékenységet folytatunk a rászoruló felkutatására, megnyerésére.

Az alapfeladatokon túl, az egyéniesítő nevelés érdekében intézményünk sokféle gyógypedagógiai szolgáltatásokat biztosított az elmúlt években.

- Terápiás lehetőségeket a komplex személyiségfejlesztés érdekében: gyógypedagógiai lovaglást, kutya terápiát, vízhez szoktatást és terápiás célú úszásoktatást, beszédhabilitációt, logopédiai, szurdopedagógiai, tiflopedagógiai oktatást, gyógytestnevelést, konduktív mozgásnevelést, hitoktatást.
- A tehetséggondozás jegyében alapfokú művészeti oktatást és szakköröket.
- A pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátása során tanácsadást, korai fejlesztést és gondozást.

Már az 1980-as években végeztünk szülői elégedettségi felméréseket, ezeket azután többször megismételtük. Ebből derült ki az, hogy amikor a szülő belátja, hogy gyermeke nem biztos, hogy olvasni és számolni megtanul életében, akkor a legtöbbre a tisztaságot és az étkeztetést értékeli. Saját konyhánk az egyik legjobb volt a megyében, általa lehetőség nyílt az egyéni igények (diéta, ételérzékenység, stb.) kielégítésére is. Ezért ragaszkodott minden körülmények között az iskola saját konyhájához, de takarékosági okokból 2010-től a Hód-Menza Közhasznú Nonprofit Kft oldja meg az étkeztetést.

A 2011/2012-es tanévben a Csongrád Megyei Önkormányzat energia racionalizálási projektjének keretében a fűtés, a világítás, a külső szigetelés és a homlokzat felújítására került sor a Kutasi úti épületen úgy, hogy közben folyt a tanítás. Ezzel majdnem párhuzamosan a szakképzési hozzájárulás felhasználásával, valamint fenntartói céltámogatásból és költségvetési megtakarításokból látványos változásnak lehettünk tanúi: a termék kívül-belül megújultak, új bútorok lettek vásárolva,

2011. március 18–19-én iskolánk rendezte a XIV. Tavaszköszöntő Felfénylő Szavak országos szavalóversenyt a Ginkgo Sas Hotelben.

2010 tavaszán házigazdái voltunk a Koncz Dezső Komplex Tanulmányi Verseny dél-alföldi regionális döntőjének.

2009. december 3-án, a szegedi Soroptimist Klub egy új hangszert, a metalofon harangjátékot adományozta iskolánknak. Bedő Gábor, a szegedi zeneiskola tanára szólaltatta meg a hangszert.

2010 karácsonyán, az Ohio állambeli Toledói Angyalok révén érkeztek ajándékok iskolánkba. A csomagokat Zakar Péter, a Csongrád Megyei Közgyűlés alelnöke adta át.

Pályázati továbbképzésen vesznek részt pedagógusaink 2012-ben. dr. Hajdúné Csakajda Ildikó, Tűriné Gál Anikó, Bognárné Tóth Nikoletta és Galambos Tituszné hallgatja az előadót, Vasné Dömötör Rozáliát.

lényegesen javult az intézmény komfortossága. Ebben a hatalmas munkában elévülhetetlen érdemei vannak gazdasági és technikai dolgozóinknak Baloghné Égető Magdolna vezetésével. Ha ehhez még hozzá tesszük azt, hogy ezzel párhuzamosan folyt a szakmai és tárgyi feltételek javítása valamennyi tagintézményünkben, elmondhatjuk, hogy az egyre szűkülő központi támogatások ellenére intézményünk jó időszakot tudhatott maga mögött.

Ezt tükrözte az is, hogy a 2012 évben lebonyolított kétkörös igazgatói pályázat során a dolgozói és szülői kollektíva javaslatára a fenntartó a régi vezetésnek szavazott bizalmat.

Az elmúlt években sem szűkölködünk eseményekben, rendezvényekben. Ezek közül a legjelentősebb a 2011. március 18–19-én általunk lebonyolított XIV. Tavaszköszöntő Felfénylő Szavak országos szavalóverseny volt, melynek a Ginkgo Sas Hotel adott otthont. A résztvevők száma meghaladta a 100 főt. A megnyitó és záró ünnepséget tanulóink és tanáraink műsora színesítette.

Rövid időn belül két alkalommal is megbízást kaptunk, hogy legyünk házigazdái a Koncz Dezső Komplex Tanulmányi Verseny dél-alföldi regionális döntőjének. 2010 és 2012 tavaszán 7–7 csapat mérte össze tudását iskolánkban. 2010-ben sikerült tanulóinknak megszerezni az első helyezést és ezzel továbbjutni az országos döntőbe.

2009. december 3-án, a Fogytékosok Világnapja alkalmából a szegedi Soroptimist Klub hangulatos műsor keretében egy új hangszert, a metalofon harangjátékot adományozta iskolánkban. Ez az ütős hangszer Mi-Egy-Más zenekarunk repertoárját gazdagítja. Néhány nappal később a kutyafajat.hu internetes portál teherautónyi karácsonyi ajándékát vehettük át. 2010 karácsonyán, a megyei önkormányzat közreműködésével több ezer kilométeres távolságból, az Ohio állambeli Toledói Angyalok révén érkeztek ajándékok iskolánkba.

Elemi érdekünk fűződik ahhoz, hogy a költségvetés romló kondícióit más forrásokból egészítsük ki, ezért 2011-től bekapcsolódtunk az Új Széchenyi Terv pályázataiba. Nem csak önállóan pályázunk, hanem konzorciumi keretek között is, aminek köszönhetően tovább szélesedett kapcsolatrendszerünk elsősorban a hőmezővásárhelyi többségi oktatási intézmények és a civil szféra felé. 2013 márciusában több nyertes pályázatot mondhatunk magunkénak. A Referencia intézmények országos hálózatának kialakítása és felkészítése pályázaton 6 millió forint, a Sajátos nevelési igényű gyerekek integrációja pályázaton az egyik konzorciumban 6 millió 900 ezer forint, a másik konzorciumban 2 millió forint, az FSZK Szülősegítő szolgáltatások támogatása pályázaton 440 ezer, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap a Szakképzés tárgyi feltételeinek fejlesztésére pályázatán 2 millió forint támogatást nyertünk. Befogadott, de még ki nem értékelt pályázataink értéke meghaladja a 200 millió forintot.

2012 őszén Megyesi Istvánné átveszi igazgatói megbízását Tápai Pétertől, a Csongrád Megyei intézményfenntartó Központ vezetőjétől.

2013. április 5-én, Tóthné Kecskeméti Katalin, a Hódmezővásárhelyi Tankerület vezetője tájékoztatja a székhelyintézmény és a tagintézmények vezetőit a fenntartói változásokról.

Az új kihívások nem csak az intézményeket érintették, elérték a fenntartó Megyei Önkormányzatot is. A megyei önkormányzatok konszolidációja során 2012. január 1-jétől intézményeik működtetése visszakerült az államhoz, annak megyei szerveihez, a Megyei Kormányhivatalokhoz. Gyógypedagógiai intézményünk közvetlenül a Csongrád Megyei Intézményfenntartó Központ irányítása alá került.¹⁹

2012 júliusában háromezer intézmény működtetésére, 1,2 millió diák oktatásának irányítására-ellenőrzésére, valamint 120 ezer pedagógus és 30 ezer iskolai alkalmazott munkáltatói jogának gyakorlására hozta létre a kormány a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot (KLIK).²⁰ Ez a szervezet végzi a tanárok és iskolai alkalmazottak bérének, járulékainak biztosítását, irányítja a tanfelügyeletet, valamint a taneszköz-ellátást a tankerületeken keresztül. Intézményünk több évtizedes megyei fenntartás és irányítás követően 2013. április 1-ei hatállyal a Hódmezővásárhelyi Tankerülethez került.

A változások következtében napi munkánk át fog alakulni, pedagógiai programunk alapja, az értékrendünk, amelyet a tantestület minden tagja fontosnak tart viszont változatlan marad: a gyermekközpontúság, a sokoldalú készség és képességfejlesztés, a szocializáció, a felzárkóztatás és tehetséggondozás, a munkára nevelés és a társadalmi beilleszkedés elősegítése, a felkészítés az önálló életvitelre és a családi életre, az egészséges életmódra nevelés, a nyitottság és korszerűség az oktató-nevelő munkában, a hagyományörzés és hagyományteremtés.

Ezek az értékek megjelennek intézményi életünk minden részterületén, és mindig a társadalom elvárásainak eleget téve a gyermeki szükségletek kielégítését szolgálják.

Aki ma belép ódon épületünk kapuján, azt meglepi a tisztaság, az esztétikus környezetet. Aztán ha figyelmesen szénéz nálunk, a nap minden percében nyüzsgést talál. Jókedvű, vendéghez azonnal odaszaladó és érdeklődő gyermeket, derűs pedagógusokat, gyermekfelügyelőket, akik nagy szeretettel teszik dolgukat.

Ez a kiadvány őszintén reméljük, hogy eredményes szakmai munkát, elhivatottságot, igényes és sokrétű gyógypedagógiai fejlesztéseket tükröz. Olyan közösséget mutat be, amely nem elégszik meg a közepszerűséggel, nap mint nap eredmények elérésére törekszik és van bátorsága a jövőben is álmodni.

Aki pedig virtuálisan lép be kapunkon, honlapunkon azonnal megtapasztalja a múltunk és elődeink iránti tiszteletet.

Egyszer volt, hol nem volt egy iskola. Talán igaz sem volt.

¹⁹ 2011. évi CLIV. törvény

²⁰ 202/2012. (VII. 27.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról

DOLGOZÓI

2012. március 31-én.

Az intézmény vezetői

Megyesi Istvánné igazgató

Balog Emília igazgatóhelyettes, Imre Ernőné igazgatóhelyettes, Baloghné Égető
Magdolna gazdaságvezető, Ságodiné Samu Edit gyermekotthon vezető, Szatmári Edit
diákotthon vezető, Talmácsi György tagozatvezető

Pedagógusok

Osztályfőnökök:

Bagi Gabriella, Bakos Róbert, Balogh Anikó, Bognárné Tóth Nikoletta, Dobsa
Annamária, Galambos Tituszné, Herczeg Zoltánné, Jakabfi Zoltán, Molnár Sára, Pajer
Eszter, Papné Máté Zita, Rummel József dr., Simon Emese, Szarkáné Makó Éva,
Szélpál Viktória, Szlovenszki Orsolya, Szűcsné Kovács Adrien, Végh Noémi, Zubánics
Ilona Mária, Zsarkó-Patai Beáta

Konduktorok:

Baloghné Hollós Borbála, Miklósné Nagy Mariann

Logopédusok:

dr. Hajdúné Csakajda Ildikó, Túriné Gál Anikó

Testnevelők:

Mónus Szilvia, Talmácsi Györgyné

Ének-zene tanár:

dr. Rummelné Patócs Mariann

Gyermek- és ifjúságvédelmi ügyintéző:

Szendi Horváth Katalin

A Gyermekotthon dolgozói

Bagi Szilvia, Bolla Eszter, Gercsó Ivett, Gyapjas Irén Edit, Hegyiné Vinnai Katalin, Kolac Márta, Nacsá Jánosné, Samu Mónika, Szűcs Imréné, Tamasik Ágnes, Tóthné Szabó Andrea, Varga Magdolna

A Diákotthon dolgozói

Nevelőtanárok:

Albert Adina, Balogh Ildikó, Lázárné Sillye Andrea, Lévainé Ludányi Éva, Moldvai Sándorné

Gyógypedagógiai asszisztensek:

Csete Ildikó, Fegyverneki Olívia, Horváthné Gémes Erika, Istvánffy Márta, Lázárné Nagy Andrea, Tóth Bianka

Dajkák:

Lencse Anita, Megyesi Dalma, Rácz Csabáné, Tóth Lászlóné, Vass Ágnes, Vigné Juhász Andrea

Gyermekfelügyelők: Bozóné Telek Anikó, Czuprákné Aracsi Erzsébet, Erdős Jánosné, Farkas Sándorné, Gajda Anita, Gyollai Olga, Gyugel Gabriella, Harsányi-Bacsa Krisztina, Hegedűs Andrea, Juhász Mónika, Katona Bálintné, Kis Józsefné, Kiss Annamária, Kuhár Jánosné, Lászlóné Szatmári Andrea, Máté Zoltán, Molnár Péterné, Nagy Kovács Judit, Olasz Rita, Polyák Istvánné, Polyák Petra, Szénási Jánosné, Szíjjártó Ernőné

Irodai alkalmazottak

Asztalosné Kisalbert Mária, Bán Józsefné, Giláné Szentí Erzsébet, Jaszenovics Anita, Kurunczi Ildikó, Majzik Mihályné, Mérges Tamásné, Nagy Ernőné

Technikai dolgozók

Csáki Ferenc, Csáki Ferencné, Finta Józsefné, Gajdán Attila, Miklós István, Molnár Andrásné, Mosoni Sándorné, Nagy Istvánné, Nagyné Bodrogi Julianna, Szűcs Ferencné, Tószegi Lászlóné

INTÉZMÉNYÜNK ÉS JOGELŐDEI VEZETŐI VOLTAK

Igazgatók

1951-1957	Aranyossy Ágoston	tanító
1957-1959	Tóth Lászlóné	gyógypedagógiai tanár
1959-1960	Derzsy Zoltánné	gyógypedagógiai tanár
1960-1961	Koncz Ernő	tanító
1961-1964	Korom Dezső	általános iskolai tanár
1964-1966	Molnár Sámuel	tanító
1966-1968	dr. Strausz Istvánné	általános iskolai tanár
1968-1969	Tóth András	gyógypedagógiai tanár
1969-1986	Ludescher Lóránd	gyógypedagógiai tanár
1986-2001	Szilágyi Klára	gyógypedagógiai tanár
2001-2007	Máténé Homoki Tünde	gyógypedagógiai tanár
2007-2008	Kurucz Istvánné	gyógypedagógiai tanár
2008-	Megyesi Istvánné	gyógypedagógiai tanár

Igazgatóhelyettesek

1951-1957	dr. Bordás Józsefné	tanító
1957-1959	Kertész Zsuzsanna	gyógypedagógiai szaktanító
1959-1962	Hős Sándorné	gyógypedagógiai szaktanító
1962-1964	Molnár Sámuel	tanító
1965-1977	Becsei Imre	tanító
1977-2001	Szalai Lászlóné	gyógypedagógiai tanár
2001-2008	Megyesi Istvánné	gyógypedagógiai tanár
2008-2009	Imréné Nacs Zsuzsa	gyógypedagógiai tanár
2009-	Imre Ernőné	gyógypedagógiai tanár

Intézetvezetők

1952-1957	osztályfőnökök felváltva	
1957-1959	Derzsy Zoltánné	gyógypedagógiai tanár
1959-1968	Szabó Lajosné	gyermekfelügyelő
1968-1969	Szalai Lászlóné	gyógypedagógiai tanár
1969-1971	Tóth András	gyógypedagógiai tanár
1971-1974	Tóth Lászlóné	gyógypedagógiai tanár
1974-1986	Szilágyi Klára	gyógypedagógiai tanár
1986-1988	Hős Sándorné	gyógypedagógiai szaktanító
1988-1989	Beller Edit	gyógypedagógiai tanár
1989-1995	Szilágyi Klára	gyógypedagógiai tanár
1995-2001	Imre Ernőné	gyógypedagógiai tanár
2001-2010	Kispál Erika	gyógypedagógiai tanár
2010-	Szatomári Edit	gyógypedagógiai tanár

Gyermekotthon vezetők

2005-2007	Bognárné Tóth Nikoletta	gyógypedagógiai tanár
2007-	Ságodiné Samu Edit	óvodapedagógus

